

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Toiminnan tuoma tuki nuorten elämässä

Eveliina Lindstedt

Yhteisöpedagogi (AMK)
210 op

Arvioitavaksi jättämisaika
07/2021

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Koulutuksen nimi Yhteisöpedagogi

Tekijät: Eveliina Lindstedt
Opinnäytetyön nimi: Toiminnan tuoma tuki nuorten elämässä
Sivumäärä: xx ja xx liitesivua
Työn ohjaaja: Satu Riikonen
Työn tilaaja: Sopimusvuori ry Verstas

Verstas on Tampereella toimivan Sopimusvuori ry Nuorten toimintakeskus. Toiminta on tarkoitettu nuorille aikuisille. Nuoret ovat Verstaalla sosiaalisessa kuntoutuksessa tai kuntouttavassa työtoiminnassa. Verstaan toiminta perustuu monipuoliseen ryhmätoimintaan. Verstaan tavoitteena on löytää nuorelle sopiva tulevaisuuden suunta elämässä.

Opinnäytetyö tutkii miten toiminta vaikuttaa nuorten elämässä Verstaan ulkopuolella. Tutkimusta tehtiin kyselyllä ja haastatteluilla. Kyselylomakkeiden avulla selvitettiin kuinka tärkeänä Verstaalla olevaa toimintaa nuoret pitää omassa elämässään ja onko toimintaa riittävästi, jotta siitä olisi hyötyä. Lisäksi haastatteluiden avulla selvitettiin nuorten kokemuksia siitä, miten he näkevät toiminnan vaikuttavan heidän arkeensa. Haastattelussa kysyttiin nuorilta myös sitä, miten tai mitä asioita heidän mielestään olisi hyvä käydä läpi.

Verstaan tavoitteena on, että nuori pääsee elämässään eteenpäin. Täten on tärkeää selvittää, millainen toiminnan vaikuttavuus on nuorten näkökulmasta. Tutkimustulosten pohjalta voidaan arvioida sitä, mitkä tekijät Verstaan toiminnassa ovat nuorten elämää tukevia tällä hetkellä, ja osaltaan myös sitä, mitä toiminnan kehityksessä tulisi ottaa huomioon tulevaisuudessa.

Tutkimustuloksissa korostui erityisesti nuorten erilaiset tarpeet. Nuorten toisistaan poikkeavat kokemukset ja mielipiteet tulivat esiin erityisesti toteutetussa kyselyssä. Toisaalta tämä oli myös odotettavissa, sillä kyselyyn osallistuneet nuoret ovat taustoitaan ja elämäntilanteiltaan erilaisia. Tulos tuo merkittävää vahvistusta sille, että kuntouttavan työtoiminnan ja järjestötyön tulee olla monipuolista ja monimenetelmällistä, jotta se tuottaa toivottua tukea nuorille.

Nuorten erilaiset tarpeet korotuivat myös tutkimuksen haastatteluissa. Lisäksi nuoret kokivat, että he tarvitsevat lisää tukea erilaisten työ- ja opiskelumahdollisuuksien kartoittamiseen. Myös Verstaan jälkeinen elämä pohditutti monia haastateltavia.

Asiasanat: Toipumisorientaatio, sosiaalinenkuntoutus, kuntouttavatyötoiminta, toiminnan vaikuttavuus

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme in NGO and Youth Work, Bachelor's Degree

Author: Eveliina Lindstedt

Title: How do the activities at youth activity centre Verstas support young adults?

Number of Pages: xx and xx attachment pages

Supervisor: Senior Lecturer Satu Riikonen

Commissioner: Registered association Sopimusvuori ry, Youth activity centre Verstas

---

Youth activity centre Verstas is a meeting place for young adults in City of Tampere in Western Finland. Verstas offers both social and vocational rehabilitation. Verstas supports young adults in finding their future paths. This work may include, for example, finding a job or a study place and learning and practising different life and social skills. Verstas has many different activities in different group sizes.

The objective of this study was to gather information about how Verstas activities support young adults in their life outside of Verstas, i.e. how the different life skills learned and different themes discussed and reflected upon are carried on to the young adults' everyday lives. The data were collected through interviews and a survey. The interview themes were selected to cast light on how Verstas activities affect the life of the young adults from their own perspective. The questionnaire was designed to collect information on how important the young adults consider the different activities in relation to their everyday life outside of Verstas and whether there are enough of these activities.

The results suggest that the young adults of Verstas had different needs regarding different activities, and there were not many activities that were considered more important than the others. This confirms the importance of several different activities at Verstas. The interviews indicated, for example, a need for discussions on the young adults' life and guidance on study and career opportunities after leaving Verstas.

Keywords: recovery orientation, vocational rehabilitation, social rehabilitation

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	5
2	VERSTAS	6
3	TIETO PERUSTA	7
3.1	Verstaan nuoret kohderyhmänä.....	7
3.2	Osallisuus	9
3.3	Verstaan toimintamalli	11
3.4	Toiminnan vaikutus ja sen tutkinta	13
4	HAASTATTELUT JA KYSELY.....	14
4.1	Tutkimusmenetelmien valinta	14
4.2	Aineiston hankinta menetelmät	15
4.3	Aineiston järjestäminen ja jäsentely tulkinta kelpoiseksi	17
5	TULOKSET	18
6	ANALYYSILUKU.....	29
6.1	Korona tilanteen huomioon otto analyysissä	30
6.2	Tärkeäksi ja riittäväksi koetut aiset	30
6.3	Toiminta ja asioiden käsittely, jossa merkitys ja riittävyys ei kohtaa.....	31
6.4	Käytännön esimerkkejä toiminnan vaikutuksesta Verstaan ulkopuolella	33
6.5	Nuorten toiveet Verstaan toiminnasta.....	34
7	LOPPUPÄÄTELMÄT	37
7.1	Opinnäytetyön merkitys ja onnistuminen	37
7.2	Miten huomioida kehitys kohteet	38
7.3	Lopuksi	40
	LÄHTEET.....	41

1 JOHDANTO

Nuorten syrjäytyminen on yksi esimerkki ilmiöistä, jolla on laaja vaikutus suomalaisten hyvinvointiin ja koko yhteiskuntaan. Tämä ilmiö monien muiden kansalliset ja kansainväliset trendit haastavat tämän hetken olevassa olevia palveluita ja luovat uusia tarpeita, joiden ratkaisemiseen vanhat hyväksi todetut toimet eivät enää välttämättä toimi tai riitä. Resurssien rajallisuus ei riitä kaiken toiminnan rahoittamiseen, joten toiminnan rahoittaminen ei ole kannattavaa, ellei tositteita toiminnan vaikuttavuudesta esim. työ tai opintopaikan saamisesta löydy. Resursseja kannattaa ohjatakin toiminnan kokonaisuuksiin, jotka johtavat tavoiteltuihin muutoksiin. Tämä vaatii nykypäivänä järjestöiltä, yrittäjiltä ja säätiöiltä jatkuvaa, oppimista, tulosten seuranta sekä toiminnan kehittämistä. Tämän vaatimus tulee nimen omaa rahoittajien ja toiminnan toteuttajien ajattelu- ja toimintatapojen muutoksesta (Hyvä mitta hanke 2019, 3–4.)

Vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointi on tullut jäädäkseen. Se saattaa asettaa uusia haasteita toiminnalle. Kuitenkin parhaimmillaan sen arviointi voi kirkastaa toiminnan tavoitteellisuutta, lisätä toiminnan selkeyttä, vahvistaa vastuullisuutta ja uskottavuutta sekä varmistaa systemaattisen oppimisen ja kehityksen. (Heikkala & Pelto-Huikko 2018, 2.)

Opinnäytetyöni tilaajana on Tampereella toimiva Sopimusvuori ry:n Verstaas. Verstaas järjestää toimintaa nuorille 00 aikuisille, jotka osallistuvat toimintaan sosiaalisen kuntoutuksen tai kuntouttavan työtoiminnan kautta. Riippuen nuoren tilanteesta tavoitteena on elämänhallinnan edistäminen, sosiaalisten vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja työ- opintopolun löytäminen.

Verstaas toiminnan pohjalla toimii toipumisorientaatio malli. Tässä malissa painotetaan psyykkisesti sairastuneen ihmisen merkityksellistä elämää, voimavaroja, osallisuutta, toivoa ja positiivista mielenterveyttä. Verstaalla tämän toimintamallin toivuudesta on tehty toimintaterapeutti opiskelijan toimesta opinnäytetyö.

Kyseisen opinnäytetyön pohjalta toimintaterapeuttiopiskelija järjesti pienryhmä, joka tapasi muutaman kerran. Teemana oli elämänhallinnan eri osa alueita. Olin mukana tämän ryhmän suunnittelussa ja ohjauksessa. Ryhmän aikana heräsi kysymys, miten ja kuinka toiminnan järjestäminen Verstaalla, vaikuttaa nuorten elämään Verstaas ulkopuolella. Tästä alkoi kehittymään opinnäytetyöni aihe.

Toiminnan vaikuttavuuden tutkinnasta vastaavalla kentällä tietopohja on kasvussa, mutta tietoa on vielä suhteellisen vähän. Mahdollisena haasteena selvien tuloksien saamisen kannalta, on Verstaan nuorten eri elämäntilanteet ja taustat. Verstaan toiminta on myös hyvin monipuolista, joten pohdintaan tuli myös, miten tämä pitäisi huomioida tutkinnassa, jotta tulokset olisivat hyödyllisiä.

Näiden pohdintojen jälkeen. Päädyin lähteä kartoittamaan, kuinka tärkeäksi nuoret kokevat Verstaan toiminnat, Verstaan ulkopuolisessa elämässsä ja onko kyseistä toimintaa tarpeeksi, jotta siitä olisi hyötyä. Tavoitteena on selvittää, onko jotain toimintoja tai asioita mitä pitäisi priorisoida enemmän, onko jotain jäänyt huomioimatta ja mitä on hyvä ylläpitää.

Asian tutkimiseksi pidin ensin ohjaajien kanssa kartoittavan keskustelun tämän jälkeen tein kyselylomakkeen, johon tarkoituksena oli saada mahdollisimman paljon vastauksia ja teema haastattelun noin viiden nuoren kanssa. Kyselylomakkeiden ja haastattelun teemoihin peilasin Verstaan toimintaa, toipumisorientaatio mallia ja aikaisemman opinnäytetyön teemoja.

2 VERSTAS

Sopimusvuori ry:n Verstaan monipuolinen ryhmätoiminta on suunnattu noin 18–30-vuotiaille nuorille aikuisille. Verstaan nuoret tulevat verstaalle sosiaalisen kuntoutukseen aikuissosiaalityön kautta tai kuntouttavan työtoimintaan Tampereen Työllisyydenhoidon yksikön kautta (sopimusvuori 2020.)

Verstaan henkilökunta on erikoistunut syrjäytymisvaarassa olevien nuorten kohtaamiseen ja toimintakyvyn edistämiseen. Verstaan toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista. Toiminta perustuu sosiaaliseen kanssakäymiseen ja monipuoliseen ryhmätoimintaan. Verstaalla tuetaan nuoria heidän tulevaisuuden suunnan löytämisessä ottaen huomioon jokaisen omat voimavarat (sopimusvuori 2020.)

Elämää Verstaalla tarkastellaan ja käsitellään esimerkkisi erilaisin luovin menetelmin, liikunnan, kulttuurin ja luonnon avuin. Nuoret pääsevät vaikuttamaan verstaan toiminnan suunnitteluun ja saavat myös vapaasti valita itsellensä sopivia ryhmiä, jotka vievät omassa elämässä eteenpäin. Verstaalla saa myös vertaistukea ja nuorten voidaankin sanoa toimivansa toistensa vertaisvalmentajina elämässä (sopimusvuori 2020.)

3 TIETO PERUSTA

Tiedollinen osuus käsittelee neljää pääasiaa, opinnäytetyön kannalta. Niin tutkimuksen teon kannalta, kuin tulosten analyysissa ja loppu päätelmien pohjalta tehtyjen kehitys ehdotusten kannalta nämä aiheet ovat kaikki hyvin oleellisia. Lähtökohtana päätin lähteä selventämään keitä Verstaan nuoret ovat kohderyhmänä. Verstaan nuoret tulevat niin sosiaalisen kuntoutukseen aikuissosiaalityön kautta. Näihin palveluihin liittyy hyvin vahvasti syrjäytymisen ehkäisy. Tämä sisältää usein osallisuuden lisäämistä, niin tunne kuin toiminnallisella tasolla. Tämän takia luon myös katsauksen osallisuuteen.

Koska tavoitteenani on kartoittaa, miten Verstaan toiminta vaikuttaa nuorten elämään, koin tärkeäksi käydä läpi Verstaan omaa toimintaa. Tämän toiminaan perustana on toipumisorientaatio malli. Tarkastelen tätä kahden eri jaottelun kautta. Lopuksi Käyn läpi toiminnan vaikutuksen tutkimista, sillä tämän alle oma tutkimukseni kuulu.

3.1 Verstaan nuoret kohderyhmänä

Verstaan sivuilla on kirjoitettu, että Verstaan työntekijät ovat erikoistuneet syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten kohtaamiseen. Syrjäytyminen on sosiaali- ja terveysministeriön sivulla määritelty käsitteenä, joka kuvaa yhteiskunnallisen huono-osaisuuden muotoja. Syrjäytymisen syyt voivat olla hyvin moninaiset. Näitä syitä voivat olla esimerkiksi päihde- ja mielenterveys ongelmat, köyhyys tai joutuminen pois yhteiskunnallisten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolelle. Syrjäytymisriskialttiiksi kohdiksi elämässä katsotaan usein olevan elämän muutokset kuten opiskelun, työn tai suhteen päättyessä. (sosiaali- ja terveysministeriö 2020)

Verstaalla käyvät nuoret ovat joko sosiaalisessa kuntoutuksessa tai kuntouttavassa työtoiminnassa. Kuntoutuksen yleistä määritelmää kuvaa Koukkari (2010, 12) tutkimuksessaan Tavoitteena kuntoutuminen, kuntoutumisen yleisenä käsitteenä. Kuntoutus on merkittävässä roolissa terveys- ja sosiaalityössä. Sen avulla voidaan edistää ihmisten kokonaista hyvinvointia. Se avulla voidaan myös ehkäistä syrjäytymisen riksejä. Kuntoutuksen kannalta oleellista on esimerkiksi ihmisen mahdollisuus asumisineen, työssä käymiseen opiskeluun ja vuorovaikutukseen muiden ihmisten kanssa.

Myös kuntouttava työtoiminta kuuluu sosiaalipalveluihin. Toiminnan tavoitteena on ehkäistä työttömyyden aiheuttamia negatiivisia vaikutuksia toimintakyvyssä. Vahvistaa ihmisen arjenhallintaa ja toimintakykyä. Tavoitteisiin kuuluu myös syrjäytymismahdollisuuden ehkäisy, tarjoamalla työtoimintaa ja muita palveluita. Toiminta on tarkoitettu ihmisille, jotka eivät toimintakykynsä rajoitusten vuoksi pysty osallistumaan julkisiin työvoimapalveluihin tai töihin. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020)

Sosiaalinen kuntoutus kuuluu sosiaalipalveluihin. Toiminnan perustana on toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen kokonaisvaltaisen selvittäminen. Sosiaalisessa kuntoutuksessa painopiste on vahvistaa ihmisen kykyä toimia ja selvitä arjessa, vuorovaikutussuhteista ja omaan elämään liittyvistä rooleista. Sosiaalisessa kuntoutuksessa huomiota pitää yleensä ottaa esimerkiksi pitkään jatkuneen työttömyyden seuraukset ja mielenterveysongelmat. Tavoitteina on arkielämän taitojen oppiminen, arjenhallinta, töihin ja koulutukseen liittyvien asioiden harjoittelu ja ryhmätoiminnan tukea. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2020)

Verstaalla toiminta perustuu ryhmätoimintaan. Ryhmämuotoisessa sosiaalisessa kuntoutuksessa korostuu vertaistuen saaminen, sosiaalisten suhteiden vahvistumien ja osallisuuden lisäämien. Yhdessä toimimalla osallistujat rakentavat omaa osaamista muiden kanssa. Toiminta ryhmällä tarjoaa osallistujille tilaisuuden vahvistaa sosiaalisissa tilanteissa tarvittavia taitoja ja luoda uusia sosiaalisia konteksteja mieluisan toiminnan ohella. (THL 2020.)

3.2 Osallisuus

Julkishallinnollisen hanketoiminnan virittämä osallisuuskeskustelu on usein liittynyt kahteen yhteiskunnalliseen huolenaiheeseen. Ne ovat huoli yhteiskunnallisesta syrjäytymisestä ja kansalaisten poliittisesta passivoitumisesta. Nämä huolet ovat toimineet motivaattorina löytää uusia toiminta tapoja eri ihmisryhmien osallisuuden edistämiseksi. Näiden huolien kautta osallisuuden käsite kuitenkin on usein määritelty hyvin kaksijakoisesti. Osallisuus liittyy joko sosiaalisen syrjäytymisen torjumiseen. Tähän liittyy usein ajatus, ihmisen pitämisestä yhteiskunnan sisäpuolella. Tämä käytännössä näkyy esim. koulutuspaikan löytämisellä nuorelle tai köyhän oikeutena saada talouskasvatusta sosiaaliturvan kautta. Osallisuus voidaan myös tulkita liittyvän yhteiskunnalliseen osallistumiseen, aktiiviseen kansalaisuuteen ja poliittiseen vaikuttamiseen mahdollisuuksiin. Tällainen osallisuus on enemmän kokemuksellinen kuin elinolosuhteisiin liittyvä kysymys. Näiden tulkintojen pohjalta osallisuus voidaan nähdä siis nimenomaan niin, että osallisuus on kuulumista ja kiinnittymistä yhteisöön ja siinä mukana olemista niin elämässä kuin toiminnassa. Se on kokemuksellinen tunne kuulumisesta yhteisöön. Tällainen tunne osallisuudesta on myös osa ihmisen omaa identiteettiä (Nivala & Ryyänen 2013, 10–13.)

Mitä sitten on osallisuuden tunne? Tämä onkin osallisuuden keskeinen määrittely kriteeri, tuntuuko osallistujasta itsestään osalliselta johonkin. Osallisuus voidaan nähdä toiminnassa kehittyväksi tunteeksi, joka on tunne voimaantumisesta ja valtautumisesta. Tässä tunteessa yhdistyy kompetenssi: osallistuja tuntee itsensä päteväksi ja oman roolinsa yhteisössä merkittäväksi ja tämä tunne siten tuottaa hänelle kompetenssia tuoda esiin hänen omiaan ajatuksiaan yhteisöissä. (Nivala & Ryyänen 2013, 16.)

Jotta yksilö voi tuntea osallisuutta yhteisöä kohtaan, se edellyttää jotain sekä yhteisöltä, että yksilöltä. Osallisuuden edellytyksenä on siis, että yhteisö hyväksyy yksilön ja että yksilö haluaa olla osa kyseistä yhteisöä. On tärkeää yksilön kannalta, että hän tuntee, että yhteisö tarjoaa yhteenkuuluvuuden mahdollisuutta, jolloin yksilö voi saada tietoisuuden yhteisöön kuulumisesta ja tunteen, että hänellä on mahdollista osallistua ja olla merkityksellinen osa yhteisöä. Jotta osallisuus toteutuisi myös toiminnan tasolla, se edellyttää yhteisöltä todellisia toimintamahdollisuuksia, joita yksilö voi hyödyntää ja osallistua tällä tavalla yhteisön elämään (Nivala & Ryyänen 2013, 19.)

Osallisuuteen voi kasvaa, mutta valitettavasti näin ei aina tapahdu ja yksilöiden elämässä voi tapahtua asioita, jotka vähentävät osallisuuden tunnetta ja täten osallisuuden liittyvää toimintaa. Mitkä asiat siis vaikuttavat osallisuuden tunteen kehittymiseen ja sen ylläpitoon?

Osallisuuden tunteen kehittymiseen vaikuttavat niin yhteiskunnalliset tekijät kuin yksilöllisen kasvuprosessiin liittyvät tekijät, yksilön lähiyhteisössä. Näiden lisäksi osallisuuden liittyä yhteiskunnallinen subjektisuus eli vastuullinen, kriittinen ja tietoinen suhde yhteiskuntaa, jossa elää. Valitettavaa on, että kaikki yhteisöt eivät tue osallisuuden vahvistumisen prosesseja, ja yhteiskuntatasolla osallisuus voi jäädä kehittymästä hyvin monista syistä. Tällöin on tärkeä lähteä pohtimaan, millä eri tavoin osallisuuden muodostumista voidaan tukea. On hyvin tärkeä ymmärtää, että yksilöiden saaminen osallistumaan johonkin ei automaattisesti tarkoita, osallisuuden lisääntymistä. Osallisuus ei ole ominaisuus, jonka yksilö tai yhteisö omaa vaan se kehittyy näiden kahden suhteesta toisiinsa. Muutosta osallisuuden tunteessa ei siis synny tukemalla vain toista puolta vaan vaatii tukea ja kasvua molemmiin puoliin, joka kehittää yksilön ja yhteisön suhdetta toisiinsa. Pysyvämpi muutos osallisuuden tunteeseen saadaan siis tukemalla yksilön ja yhteisön suhteen laadullista muutosta. Yhteiskunnan tasolla yhteiskunnallinen todellisuus asettaa osallisuuden toteutumiseksi omia ehtoja. Osallisuuden rakentamiseen ja edistämiseen tarvitaan myös osallisuutta mahdollistavia tukevia toimintoja, kuten lainsäädäntöjä ja rakenteita ja tarvittaessa toiminta mahdollisuudet niiden muuttamiseksi (Rahikka-Räsänen & Rynänen 2014, 13.)

Osallistumisen voi ajatella sekä tavoitteeksi että toiminnan muodoksi. Sinänsä ihmisten saaminen liikkeelle, osallistumaan yhteiseen toimintaan ja tulemaan yhteen on itsessään jo arvokasta, sillä parhaimmillaan se voi vahvistaa yhteisön suhteita, mikä lisää yhteisöön kuulumisen tunnetta. Tämä taas vahvistaa osallisuutta. Tavoitteena onkin luoda itseään vahvista kehä, jossa osallistuminen syventää kuulumisen tunnetta ja kuulumisen tunne kannustaa osallistumaan uudelleen. Osallisuutta edistäessä on tavoiteltavaa, että toiminnassa pyritään tarjoamaan ihmisille mielekkäitä, mutta myös konkreettisia osallistumismahdollisuuksia. Osallistuminen erilaisiin mahdollistettaviin toimintoihin yksilö saa niin tiedollista ja taidollisia valmiuksia, hän saa myös ko-

kemuksia omasta arvokkuudestaan, kuulumisesta ja toimintakyvystä ja -mahdollisuuksista. Tämä kaikki edistää osallisuutta ja kehittää niin itsetuntoa, vastuuntuntoa ja kyvykkyyden tunnetta, mikä kasvattaa ympäristöstään kiinnostuneita ja toiminta-valmiita kansalaisia. (Rahikka-Räsänen & Ryynänen 2014, 15.)

Osallistavia menetelmiä voidaan käyttää monissa ryhmän toiminnoissa. Osallistavat menetelmät ovat työkalu ohjauksessa, jossa jokainen pääsee halutessaan vaikuttamaan toiminnan eri vaiheisiin. Osallistavat menetelmät voivat olla harjoitus tai käytännön tekniikka, jolla pyritään helpottamaan ihmisten osallistumista yhteisen toimintaan, jossa tavoitteena on laskea osallistumisen kynnyksiä. Osallistavassa työskentelyssä osallistavilla menetelmillä pyritään nostamaan ryhmän energiatasoa, luodaan myönteistä ilmapiiriä ja ryhmän jäsenten välistä luottamusta. Osallistavilla menetelmissä on myös tärkeää antaa ihmisille mahdollisuus ilmaisuun muutenkin kuin puhumalla. Osallistavassa työssä tämä työväline tulisi vähitellen antaa ryhmän käsiin. Työssä olisi myös hyvä perustella miksi toimintaa tehdään ja mitä sillä mahdollisesti tavoitellaan. Toimintavaiheen jälkeen harjoitus on myös tärkeä purkaa. Purkamisen tarkoituksena on harjoitella avointa puhumista ja kokemusten kriittistä pohdintaa (Kansan sivistysliitto 2005 s.3.)

Kokemus yhteiskuntaan kuulumisesta muodostuu vuoropuhelussa ympäröivän todellisuuden kanssa. Kasvun tukemisen kannalta tämänkaltaisen suhteen muodostuminen edellyttää taitoja, tietoa ja innostusta oman toimintaympäristön seuraamiseen. Tarkoitus on siis yksilön kasvuprosessin tukeminen ja hänen toimintamahdollisuuksiensa edistäminen niin, että yksilö voi toteuttaa itseään yhteiskunnan jäsenenä. (Nivala & Ryynänen 2013, 29.)

3.3 Verstaan toimintamalli

Verstaan toiminnan perustana toimii toipumisorientaatio malli. Toipumisorientaatioon pohjautuvassa työssä työntekijä on enemmänkin valmentajan tai mentorin roolissa. Tavoitteena on auttaa ja tukea asiakasta kohti nautinnollisempaa ja merkityksellisempää elämää. Ohjaus ei toimi diagnoosi tai sairauskeskeisesti, vaan ohjauksessa keskitytään asiakkaiden omien tavoitteiden tunnistamiseen, täsmentämiseen ja niiden pääsyyn tukemiseen (livingskills 2020.)

Australian terveystieteiden sivulla on luoteltuna kuusi toipumisorientaation toiminnan periaatteita, joidenka tarkoitus on olla varmistamassa, että asiakkaat saavat oikeanlaista tukea mielenterveys palveluissa. Ensimmäisenä on yksilön ainutlaatuisuus. Toipuminen ei välttämättä tarkoita parantumista. Se on enemmänkin mahdollisuus valinnalle elää merkityksellistä, tarkoituksen mukaista ja nautinnollista elämää. Jokaisen toipumisen tulokset ovat henkilökohtaisia ja yksilöllisiä.

Toisen periaatteena on oikeiden valintojen teko. Tarkoituksena tässä on tukea yksilöä tekemään omat valintansa elämänsuunnan päätöksissä. Näin tuetaan yksilön ymmärrystä hänen omien valintojensa merkityksellisyydestä. Tavoitteena on myös tukea yksilöä ottamaan niin paljon vastuuta omasta elämästään, kuin he vain pystyvät.

Kolmantena periaatteena on Asenteet ja oikeudet. Tähän liittyy yksilön kuuluksi tuleminen ja yksilön oikeuksien ja ihmisoikeuksien edistäminen ja niiden suojeleminen. Periaatteen mukaan on myös tärkeä tukea yksilön kehitystä ja myös taitojen ylläpitoa niin sosiaalisissa, vapaa-ajan aktiviteetissä, jotka ovat yksilölle tärkeitä

Neljäs periaate toiminnalle on ihmisarvo ja kunnia. Yksilöiden kanssa toimiessa on tärkeää olla kohtelias, kunnioittava ja rehellinen. Tähän liittyy myös yksilön omien arvojen, uskomusten ja kulttuurin kunnioittaminen. Viidentenä kohtana on kumppanuus ja kommunikointi. Jokainen yksilö on oman elämänsä ekspertti. On tärkeää antaa yksilöille sellaista tukea, mikä heidän oman elämänsä kannaltaan on tärkeää. Yhdessä työskentelyyn kuuluu positiivinen ja realistinen asenne.

Viimeisenä periaatteena on toipumisen arviointi. Toipumisen arviointia voidaan tehdä eritavoin. Esimerkiksi yksilöt voivat itse arvioida omaa edistystään, palveluiden tuottajat voivat käyttää yksilöiden kokemusten pohjalta saatua tietoa toimintansa kehittämisessä tai mielenterveysjärjestelmä voi ilmoittaa tärkeimmät tulokset, jotka viittaavat toipumiseen. (Australian government department of health 2020.)

Toipumisorientaatio voi tarkastella myös viiden asiakokonaisuuden kautta. Nordlignin tekemässä THL:n esitelmässä (2017, 19,20) hän jakaa asiakokonaisuudet liittymiseen, toivo ja optimismi, identiteetti, elämän tarkoitus ja voimaantumien. Liittyminen sisältää aiheita kuten vertaisuuden kokemus, tunne yhteisöön kuulumisesta ja ihmissuhteiden merkityksellisyydestä. Toivon ja optimismin liittyy esimerkiksi usko toipumisen ja tavoitteiden saavuttamisen mahdollisuudesta ja positiivinen ajattelu. Identiteetti käsittää stigman voittamisen ja myönteisemmän minäkuvan. Elämän tarkoitus

taas merkityksellisen elämän ja sen laatua lisäävät sosiaaliset roolit. Voimaantuminen on henkilökohtaisen vastuun ottoa omasta elämästä.

Näitä viittä eri asiakokonaisuutta käsitteli Hyytinen, joka teki opinnäytetyön ”Täällä kaikki on sillain hyvin ja tänne on helppoa ja turvallista mennä sekaan” Verstaalle toipumisorientaatiomallin toteutumisesta Verstaalla. Tutkimustulosten mukaan Versta oli onnistunut hyvin mallin käytössä. Onnistuneita alueita oli esimerkiksi vertais-tuki, merkityksellinen toiminta ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen. Kuitenkin Verstaan ulkopuolisessa elämässä löydettiin haasteita. Esimerkiksi arjesta puuttuivat ruutiini ja mielekäs tekeminen.

3.4 Toiminnan vaikutus ja sen tutkinta

Vaikuttavuuden arvioinnissa on tarkoituksena selvittää mitkä palvelut tai toimet tuottavat positiivisia tuloksia ja ovat toimivia. Arviointi on tärkeää, jotta tiedetään varmasti, että tavoitteet toiminnassa on saavutettu. Arviointia on tärkeää, tehdä tasaisin ajoin, jotta varmistetaan toiminnan tai palvelun toimivuus. Joissain aloilla vanha tieto tai menetelmät voivat tuottaa haitallisia seuraamuksia. Viime aikoina on alettu vaati-maan enemmän todisteita toiminnan vaikuttavuudesta. Tämä ei kuitenkaan ole kai-killa aloilla helppoa tehdä, sillä muutos tai haluttu vaikutus voidaan saavuttaa hitaasti, jolloin toiminnan vaikuttavuutta on vaikea todistaa nopeasti. Tällaisia toimintoja voi olla esimerkiksi ihmisten asenteeseen vaikuttava toiminta (Kettunen 2017, 6.)

Vaikuttavuuden arvioinnin teosta on erilaisia näkemyksiä. Esimerkiksi julkisten pal-velujen arvioinnissa on käytetty usein toimenpiteiden määrää. Tämä ei kuitenkaan kerro, mitkä ovat toimenpiteen antamat tulokset. Tulosten selvittäminen on kuitenkin haastavaa, sillä julkisten palveluiden esimerkiksi sosiaalityön vaikutusalue asiakkai-den elämässä ei kata ihmisen kokoelämää ja sen tuomia muita tekijöitä, mitkä vaikut-tavat tulokseen. Siinä missä viime aikoina on laadittu paljon säädäntöjä, jotka osoit-tavat toiminnan vastuualueita, ne jäävät usein täsmentämättä. Esimerkiksi sosiaali-työssä on velvoite tuottaa tarpeita vastaavaa toimintaa, mutta tarkentamatta jää tar-kennettuja tavoitteita, jotta vaikuttavuutta voitaisiin arvioida. (Kettunen 2017, 7.)

Vaikuttavuus on jonkin palvelussa tai toiminnassa tapahtuvan intervention toteutumi-selle asetettujen tavoitteiden aikaansaantia. Arvioinnissa pyritään vastamaan kahteen peruskysymykseen. Ovatko tavoitteet toteutuneen kyseisessä interventiossa? Ovatko

ne saavutettu nimenomaan intervention avulla? Vaikuttava interventio saavuttaa tavoitteensa, mutta voi saada aikaan epäsuoria vaikutuksiakin. Vaikuttavuuden arvioinnissa keskitytään kokonaiskuvan sijaan enemmänkin siihen mikä vaikuttaa milloin, miten ja mihinkin. Vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeää selventää, miten jonkun intervention koetaan vaikuttavan. Tietoa tästä voidaan hankkia muun muassa haastatteluiden, ammatillisen teorian tai havainnoinnin avulla. (Kettunen 2017, 8.)

4 HAASTATTELUT JA KYSELY

Tässä kappaleessa käyn läpi tutkimusmenetelmien valintaa, siihen vaikuttaneita asioita ja avaen lyhyesti tutkintamenetelmien luonnetta. Käyn myös läpi tutkimuksen käytännön toteutusta ja siihen vaikuttaneita asioita. Lopuksi kerron miten lähdin jäsentelemään tutkimuksistani saaneita tuloksia.

4.1 Tutkimusmenetelmien valinta

Ennen haastatteluiden ja kyselylomakkeen luomista, pidin pieni muotoisen keskustelutuokion/aivoriihin Verstaan ohjaajien kanssa. Tässä tuokiossa kävin keskustelua opinnäytetyön aiheesta. Keskustelun avulla lähdin hahmottamaan aluetta paremmin ja miettimään mitä aluetta aiheessa olisi aluksi järkevä lähteä tutkimaan.

Lähtökohtaisesti valitsin tutkimusmenetelmäksi laadullisen tutkimuksen. Laadullinen eli kvalitatiivinen menetelmä, koska tutkimuksen aineisto kuvaa hyvin todellisen elämän tilanteita ja ympäristöä. (Hirsijärvi, Remes ja Sajavaara 2005, 152).

Laadullisen tutkimuksen toteutin puolistrukturoiduilla teemahaastattelulla. Teemahaastattelujen avulla on mahdollista selventää ja syventää saatavia vastauksia, sillä haastattelu joustaa kunkin haastateltavan yksilöllisten kokemusten mukaan (Hirsijärvi ym. 2005: 200–201).

Haastattelun teemat olivat kaikille samat, kuitenkin puolistrukturoitu haastattelu mahdollistaa esim. tarkentavat kysymykset ja haastattelun lievillä muodon tai järjestyksen muutoksilla ei ollut niin suurta merkitystä. Menetelmän joustavuus oli hyvin sopiva haastateltaville.

Koin kuitenkin, että tutkimustulosta pystyisi tukemaan myös hyvin myös määrällisen eli kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin. Teetiin kyselytutkimuksen. Kyselytutkimukset

tehdään yleensä vakioidut kysymykset ja vastausvaihtoehdot sisältävän strukturoidun kyselylomakkeen avulla. Kyselylomakkeiden avulla havainnoidaan henkilöiden mielipiteitä, asenteita, ominaisuuksia ja käyttäytymistä (KvantiMotv 2010).

Kyselylomakkeen luomisessa käytin Likert-arviointiasteikkoa. Likert-arviointiasteikko on yksi kyselytutkimusasteikon muodoista. Kyselytutkimusasteikossa on useita vaihtoehtoja, jotka voivat olla niin numeraalisia tai sanallisia. Ne kattavat erilaisia aiheeseen liittyviä mielipiteitä. Asteikossa kysymykset ovat aina suljettuja eli kysymykseen annetaan valmiit vastaukset. Likert-asteikko kyselytutkimuksen kysymyksessä on viiden tai seitsemän vastausvaihtoedon asteikko. Asennevaihtoehdot vaihtelevat ääripäästä toiseen. Likert-asteikko luonteeltaan on usein maltillinen ja neutraali vaihtoehto. Se on myös hyvin suosittu, koska se on koettu olevan yksi luotettavimmista tavoista mitata mielipiteitä, käsityksiä ja käyttäytymistä. (Surveymonkey.fi)

4.2 Aineiston hankinta menetelmät

Tutkimuksesta informoitiin nuoria Verstaan aamukokouksessa, jonka jälkeen Verstaan ohjaajat informoivat nuoria, jotka eivät olleet kokouksessa paikalla. Tavoitteena oli kerätä kahden viikon sisällä mahdollisimman paljon vastauksia kyselylomakkeisiin ja noin viisi haastateltavaa.

Haastattelun ja kyselylomakkeen teemat peilasin toipumisorientaatio mallin pohjalta ja Verstaan viikko suunnitelmasta. Aiheina oli muun muassa identiteetti, tulevaisuus, arjenhallinta ja voimavarat. Kyselylomake oli kaksi puolinen, jossa oli sama sana lista molemmin puolin. Ensimmäisellä puolella pyydettiin nuoria merkitsemään, asteikolla yhdestä viiteen kuinka tärkeäksi avuksi nuori kokee verstaan toiminnan. Toisella puolella nuoria pyydettiin merkitsemään myös asteikolla yhdestä viiteen, onko toimintaa riittävästi, jotta siitä olisi apua. Olin laittanut kyselylomakkeisiin kysymyksen kauanko nuori verstaalla oli ollut, mutta kaikki eivät olleet sitä huomannut merkitä. Kysymyksen vastanneiden kesken ei näkynyt mitään samankaltaisuuksia, joten jätin kysymyksen käsittelyn pois tuloksista. Tehdessäni kyselytutkimusasteikkoa kyselyä varten, pohdin pitäisikö jokaiselle asteikolle laittaa oma selityksensä. Tulin kuitenkin siihen tulokseen, että pitäisin lomakkeen mahdollisimman ytimekkäänä. Lisäksi koin, että asteikon sanoittamisessa on haasteena se, että sanoilla on yksilöillä oma merkitys ja paino arvo. Koin siten lomakkeen olevan neutraalimpi kun, vain asteikon ääripäät olivat sanoitettu.

Haastatteluissa kävin läpi samat kysymykset kuin kyselyssä. Sillä kaikki haastatteluihin suostuneet, eivät olleet vastannut kyselyyn. Haastattelussa käytin samaa aihealista kuin kyselyssä. Kysymyksenä oli lisänä, miten nuoret kokevat toiminnan tai aiheen käsittelyn vaikuttavan heidän arkeensa. Tämän lisäksi selvityksessä oli, nuorten mahdollisia toiveita aiheeseen tai toimintaan liittyen.

Haasteena tutkimuksesta informoinnissa oli tämänhetkinen korona tilanne. Koronavirus COVID-19 on uusi koronavirus, joka todettiin joulukuussa 2019 Kiinassa. Uusi koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, mutta mahdollisesti myös kosketuksen välityksellä. Taudin tyypillisimmät oireet ovat kuume, yskä, hengenahdistus ja kurkkukipu. Korona voi olla myös kehittyä vaaralliseksi etenkin henkilöillä, joilla on perussairauksien vuoksi heikentynyt yleiskunto. Rokotuksista huolimatta uusia koronavirustartuntoja tulee ilmi laajasti eri puolilla maapalloa (Klinik.fi 2021)

Koronavirus aiheutti muutoksia nuorten toimimiseen Verstaalla. Tämä näkyi esimerkiksi siinä, että nuoret olivat vain aamupäivän tai iltapäivän paikalla kokonaisen päivän sijaan. Haastatteluiden toteuttamisen helpottamiseksi ilmoitin päivät, milloin olin valmis tulemaan heti paikan päälle, jos joku halukas löytyisi. Pyrin kahden viikon aikana tulemaan niin, että pääsisin paikan päälle ainakin kerran jokaisena arkipäivänä. Tämä johtuen siitä, että kaikki nuoret eivät käy Verstaalla joka viikon päivä.

Koronan takia osa Verstaan nuorista suorittaa osan tai kokonaan käynneistä etänä. Yksi haastattelu tehtiin poikkeuksena kirjallisesti etänä. Yhteensä haastateltavia saatiin koottua neljä. Koin että etänä kirjallinen haastattelu olisi parempi vaihtoehto, kuin puhelun välityksellä nauhoitettu, sillä harjoitteluni aikana moni nuori kertoi puhelimeen vastaamiseen ja puhumiseen liittyvästä ahdistuksesta. Vaikka haastattelu määrä ei ihan päässyt tavoitteeseen, haastatteluista löytyi hyvin eri näkökulmia ja asioita mistä melkein kaikki oli samaa mieltä.

Kyselylomakkeet jätin Verstaalle informaation yhteydessä. Haastattelu käyntien yhteydessä keräsin niitä talteen ja kyselin ohjaajilta tilannetta. Haastattelut tapahtuivat yleensä muun muiden ryhmien ollessa käynnissä, joten en haastattelu käyntien yhteydessä lähtenyt mainostaa kyselyitä nuorille, jotta ryhmätoiminta ei keskeytyisi. Kyselylomakkeisiin vastasi kaksitoista nuorta. Yhdeltä nuorelta oli jäänyt toinen puoli kyselylomakkeesta vastaamatta, joten toiminnan riittävyteen vastasi 11 nuorta.

Tein harjoittelun Verstaalle noin vuosi sitten. Siinä missä vuoden väli toi objektiivisuutta tutkimuksen tekoon, koin siitä olevan mahdollista haittaakin. Ehkä olisin saanut helpommin haastateltavia kasaan, silloin kun tunsin nuoret hyvin ja he tunsivat minut.

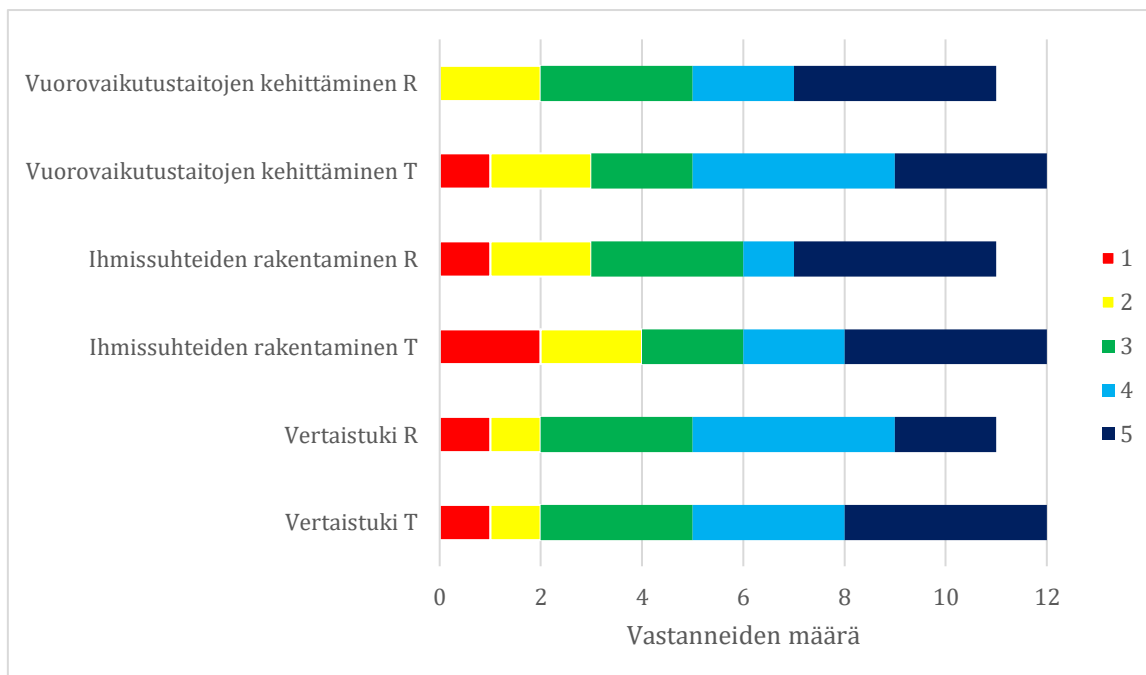
4.3 Aineiston järjestäminen ja jäsentely tulkinta kelpoiseksi

Kyselyiden jäsentelyssä pohdin ensin keskiarvon laskua, jotta vastauksissa näkyisi mahdollisesti tiettyjen aiheiden nousu. Kuitenkin laskiessani keskiarvot yhteen totesin monen aiheen kohdalla vastausten olleen hyvin toisistaan eroavia. Tämän takia hyvin moni kyselyn aiheesta sai hyvin samanlaisia keskiarvoja, vaikka mielipiteissä oli selvästi enemmän eroa. Päätin muuttaa tulokset pinotuksi pylväskaavioksi. Tässä hahmottui paremmin aiheet, jotka olivat saaneet enemmän korkeita arvioita tai matalia arvioita. Tuloksista tuli näin paremmin ja luotettavammin analysoitavia.

Teema haastattelut nauhoitettiin, jonka jälkeen ne litteroitiin. Litteroinnista poimin jokaisen aiheen kuvaukset tärkeydestä, riittävydestä, vaikutuksesta ja toiveista toimintaan liittyen. Haastattelin yhteensä viittä ihmistä ja sain yhden haastattelun kirjallisenä. Oleellisen tiedon poiminta oli suhteellisen helppoa, sillä haastattelu kysymykset olivat aika suoralinjaisia. Ne myös noudattivat samaa kaavaa, mikä toi jouhevutusta haastatteluun ja kysymysten vastauksiin. Koska haastateltavien määrä ei ollut iso oli helppo nähdä mahdolliset samankaltaisuudet ja erilaisuudet toiminnan tärkeydessä ja riittävydessä. Tosin yhtäläisyyksiä oli vaikeampi löytää toiminnan tai aiheen käsitteilyn vaikutuksesta arjessa.

5 TULOKSET

Tässä kappaleessa käyn kyselyn ja haastatteluiden tulokset läpi. Kaavioissa näkyy kolme kyselyn aihetta kerrallaan. Aiheista on aina kaksi pykäläkaavioita. Toinen kuvaa toiminnan riittävyttä (R) ja toinen toiminnan tärkeyttä Verstaan ulkopuolisessa elämässä (T) Taulukkojen alle on kirjattu tulokset niin aiheiden kyselyistä kuin haastatteluista.

Kaava 1 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta. 5= toiminta on minulle tärkeää)

Vuorovaikutustaidot

Kyselylomakkeen pohjalta näkyy, että vuorovaikutustaitojen kehittämistarve ja tärkeys vaihteli paljon. Taitojen riittävän harjoittamisen suhteen enemmistö oli kuitenkin antanut asteikolla 1–5 kolmosen tai sitä isomman arvon. Haastatteluissa nousi esille sama asia. Osa nuorista koki, että aihe ei ollut tärkeä, sillä haasteita ei tässä osassa ollut, kun taas osalle vuorovaikutus taitojen kehittäminen oli erittäin tärkeä asia.

Vuorovaikutustaitojen kehittämisen riittävyyden suhteen suurin osa koki tilanteen haastatteluissa hyväksi ja mainitsi, että vuorovaikutustaitoja tulee automaattisesti harjoiteltua muun toiminnan ohella. Melkein kaikki haastateltavat olivat tyytyväisiä ta-

paan, miten vuorovaikutustaitoja käsitellään. Toiveena kuitenkin osalle nousi, että asiasta olisi hyvä välillä pitää keskustelu ryhmää ja yhdistää siihen, joku toiminnallinen harjoite.

Haastatteluissa, ei ilmennyt samankaltaisuuksia, kun kysymyksessä oli, miten vuorovaikutustaitojen harjoittaminen vaikuttaa arkeen. Suurin osa haastateltavista näki kuitenkin taidon harjoittamisen vaikuttavan positiivisesti arkeen. Näitä positiivisia asioita oli muun muassa sujuvampi ja helpompi arki, empatiataidon kehitys, uskallus jakaa omia ajatuksiaan ja ilmaista itseään. Myös erilaiset vuorovaikutus tilanteet eivät jännittäneet enää niin paljon ja ihmisten lähellä olo oli ylipäätään helpottanut.

Ihmissuhteisen rakentaminen Verstaan muihin nuoriin

Ihmissuhteiden rakentamisen tärkeydessä ja sen riittävydessä Verstaan muihin nuoriin, ei ollut myöskään mitään tiettyä arvoa kyselyiden pohjalta. Tämä näkyi myös haastatteluissa. Riippuen paljolti nuoresta ja hänen ihmissuhdeverkostostansa, muihin Verstaan nuoriin rakennettujen ihmissuhteiden tärkeys vaihteli.

Haastatteluissa selvisi, että nuoret kokivat saavansa tarpeeksi tilaa ja kannustusta, tutustua Verstaan muihin nuoriin. Osa kuitenkin totesi, että uusiin Verstaalaisiin ei aina tule niin helposti tutustuttua. Suurin osa haastateltavista oli tyytyväisiä, miten Verstaalla tuetaan ihmissuhteiden rakentamista. Uusiin nuoriin tutustuminen oli asia mikä nousi muutamalla nuorella esille. Yksi nuorista kuitenkin kertoi, että tätä varten on muodostettu tai muodostetaan ryhmä, missä pääsee tutustumaan muihin Verstaan nuoriin.

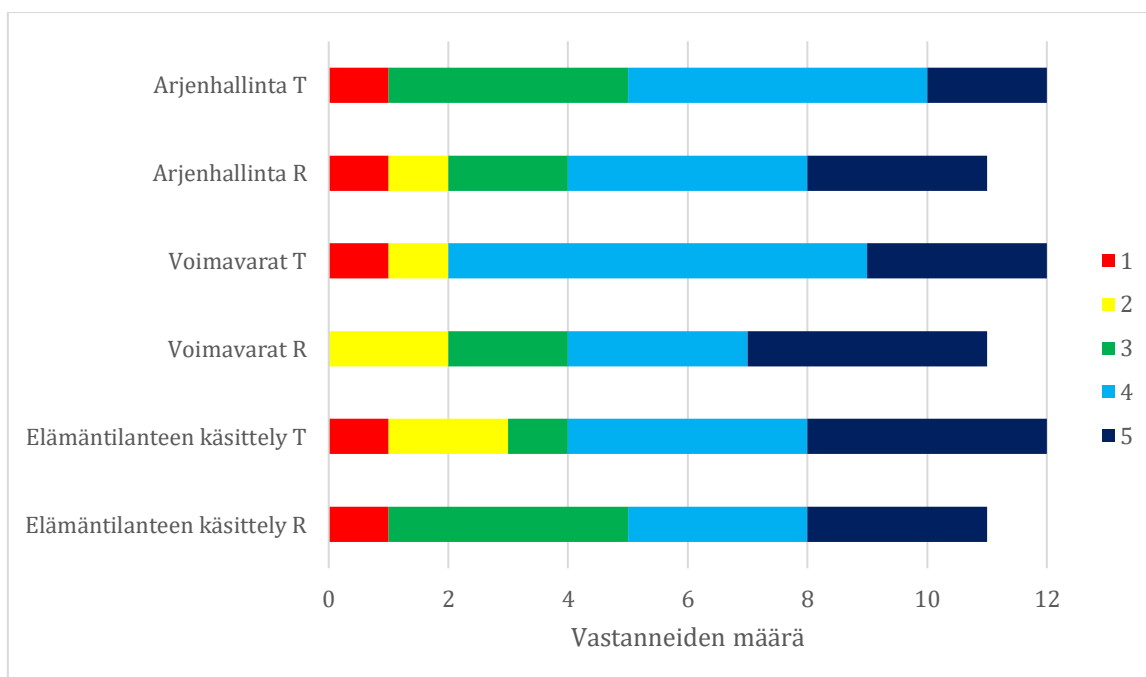
Vaikutus nuorten arkeen oli vaihteleva. Noin puolet oli saanut paljon kavereita Verstaalta. He myös mainitsivat näkevänsä Verstaan ulkopuolella. Nuoret, jotka olivat kokeneet olevansa tyytyväisiä muihin ihmissuhteisiinsa, näkivät vähemmän Verstaan nuoria Verstaan ulkopuolella.

Vertaistuki

Vertaistuen saanti kyselyiden pohjalta oli selvästi nuorille hyvin tärkeää. Riittävyyspuolesta yli puolet olivat antanut asteikolla 1–5 neljä tai viisi. Myös melkein kaikki haastateltavat totesivat vertaistuen olevan hyvin tärkeää heille. Pieni osa koki, etteivät he välttämättä hakeneet vertaistukea, mutta kokivat tärkeäksi, tiedon siitä, että sitä on saatavilla tarpeen mukaan. Riittävyyspuolesta suurin osa oli hyvin tyytyväisiä saamastaan vertaistuesta.

Vertaistuen saannin koettiin vaikuttavan monin tavoin haastateltavien arkeen. Motivaation ja tsemppauksen saanti nousi useamman kerran esille. Haastateltavat nostivat esille myös avun saannin, kun on huono hetki tai stressaa. Vertaistuki luo myös turvallisuuden tunnetta, armollisuutta itseään kohtaan ja se on auttanut eteenpäin elämässä menossa.

Enemmistö haastateltavista oli sitä mieltä, että vertaistuki toiminta on riittävää. Toiveita esitettiin erilaisille pienryhmille kuten väkivaltaan, traumoihin tai päihteisiin liittyvissä asioissa.

Kaava 2 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta. 5= toiminta on minulle tärkeää)

Arjenhallinta

Kyselyssä nousi esille tärkeänä esille arjenhallinnan käsittelylle. Kuitenkin haastatteluiden perusteella asiaa ei nuorten mielestä käsitelty tarpeen usein. Aiheen käsittelyn tärkeys kuitenkin vaihteli haastatteluissa, riippuen siitä kuinka haasteelliseksi nuori koki aiheen omassa elämässään. Vaikka osa haastateltavista oli tyytyväisiä, miten asiaa käsiteltiin, toivottiin aiheesta enemmän keskustelu ryhmiä ja mahdollisesti henkilökohtaisempaa ohjausta. Arjenhallinnan käsittely toi nuorille arkeen muun muassa rytmiä, asioiden hoitaminen sujui paremmin kotona ja arjessa jaksoi ja selviää ylipäätään paremmin.

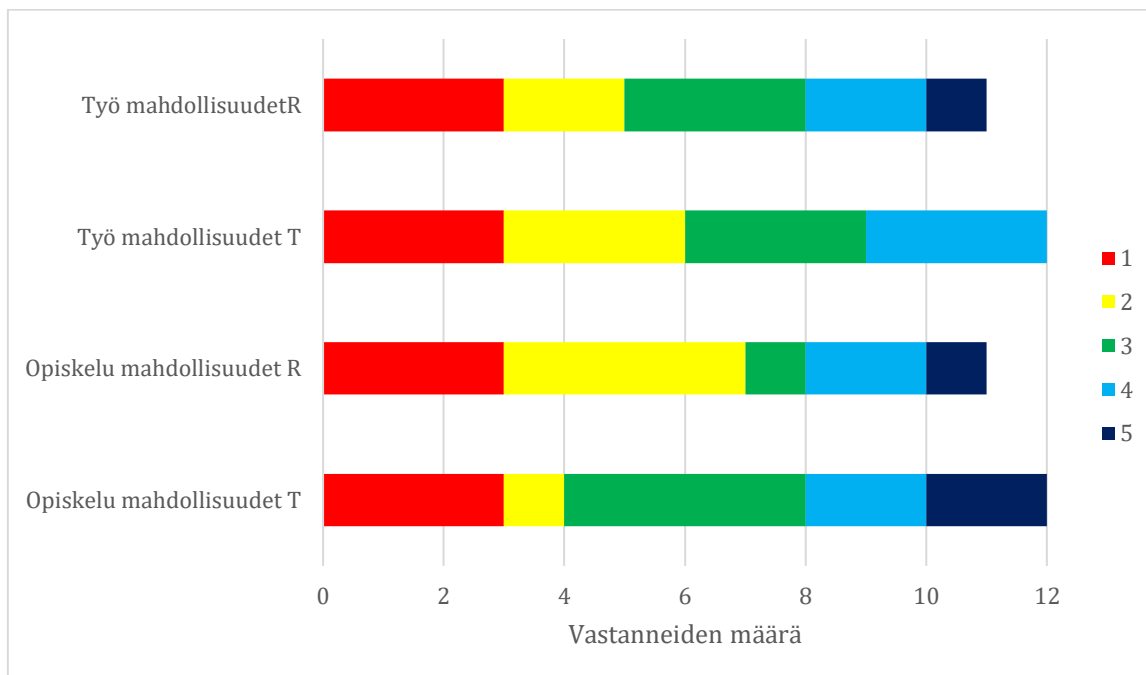
Voimavarat

Kyselyn pohjalta suurin osa vastanneista koki voimavarojen käsittelyn tärkeäksi aiheeksi. Aiheen käsittelyn riittävyys jakoi vähän enemmän mielipiteitä. Haastatteluissa kaikki nuoret mainitsivat, että asiaa on kyllä käsitelty. Kuitenkin osa nuorista mainitsi, että asian käsittelystä on mennyt jo aika kauan aikaa. Suurin osa haastateltavista koki aiheen hyvin tärkeäksi. Kaikki eivät kuitenkaan kokeneet saaneensa asian käsittelystä konkreettista apua. Tästä huolimatta nuoret kokivat, että asiaa on hyvä käydä läpi. Toiveena aiheen käsittelyssä oli syväluonteisesti käsitelty aiheesta pienryhmissä.

Elämäntilanteen käsittely

Kyselyn mukaan oman elämäntilanteen käsittelyä pidettiin hyvin tärkeänä. Suurin osa kyselyyn vastanneista olivat myös sen käsittelyn riittävyyteen tyytyväisiä. Myös haastatteluissa nousi esiin asian tärkeys. Suurin osa haastateltavista oli myös sitä mieltä, että asiaa on käsitelty riittävästi. Kuitenkin osa mainitsi, että lähiaikoina tämän aiheen käsittely on jäänyt vähemmälle.

Oman elämän käsittely vaikutti nuoriin niin, että he kokivat avautumisen helpommaksi, kotona asioiden käsittelyn koettiin myös helpottuneen. Osa nuorista koki vaikutuksen näkemisen vaikeaksi, sillä asiaa ei ole ollut käsitelty hetkeen.

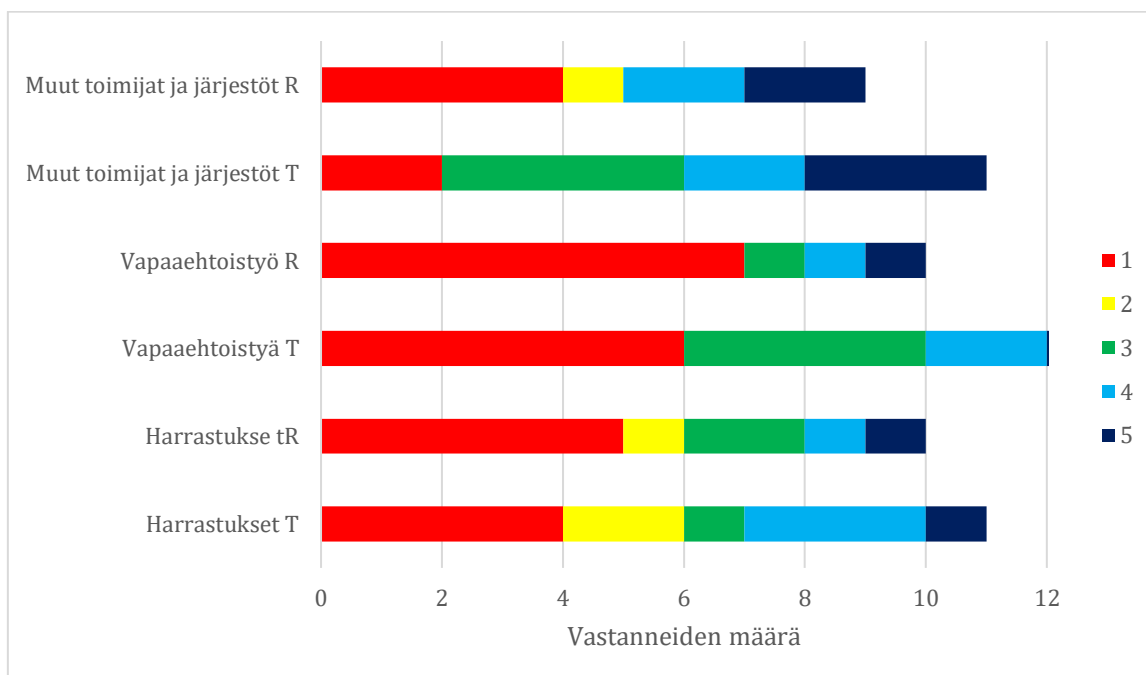

Kaava 3 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta. 5= toiminta on minulle tärkeää)

Työ ja opiskelu mahdollisuudet

Kyselylomakkeen vastaukset olivat hyvin jakaantuneet. Haastatteluissa kuitenkin lähes kaikki olivat sitä mieltä, että kumpaakaan aisia ei ole käsitelty tarpeeksi. Osa haastateltavasti koki aiheen olevan vielä kaukainen, mutta piti silti hyvänä ajatuksena, että aiheita käytäisiin läpi tasaisesti.

Vaikutusta nuorten arkeen vähäisen käsittelyn takia tällä ei ollut. Toiveena olisi monipuolinen tutustuminen erialoihin. Tutustumiskeinoina pidettiin hyvinä niin tutustumiskäynnit kuin informaation saanti. Työ- ja opiskelualoina kiinnostusta herätti luovat alat, videokuvaus ja tietokoneisiin liittyvät alat.

Kaava 4 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta. 5= toiminta on minulle tärkeää)

Harrastustoiminta

Kyselylomakkeen mukaan harrastustoimintaan tutustumisen tärkeys jakoi jonkin verran mielipiteitä, nojautuen kuitenkin enemmän vähemmän tärkeisiin aihe alueeseen. Asiaa koettiin myös käsiteltävän liian vähän. Kuitenkin haastatteluissa kokemus asian riittävästä käsittelystä jakautui enemmän kahtia.

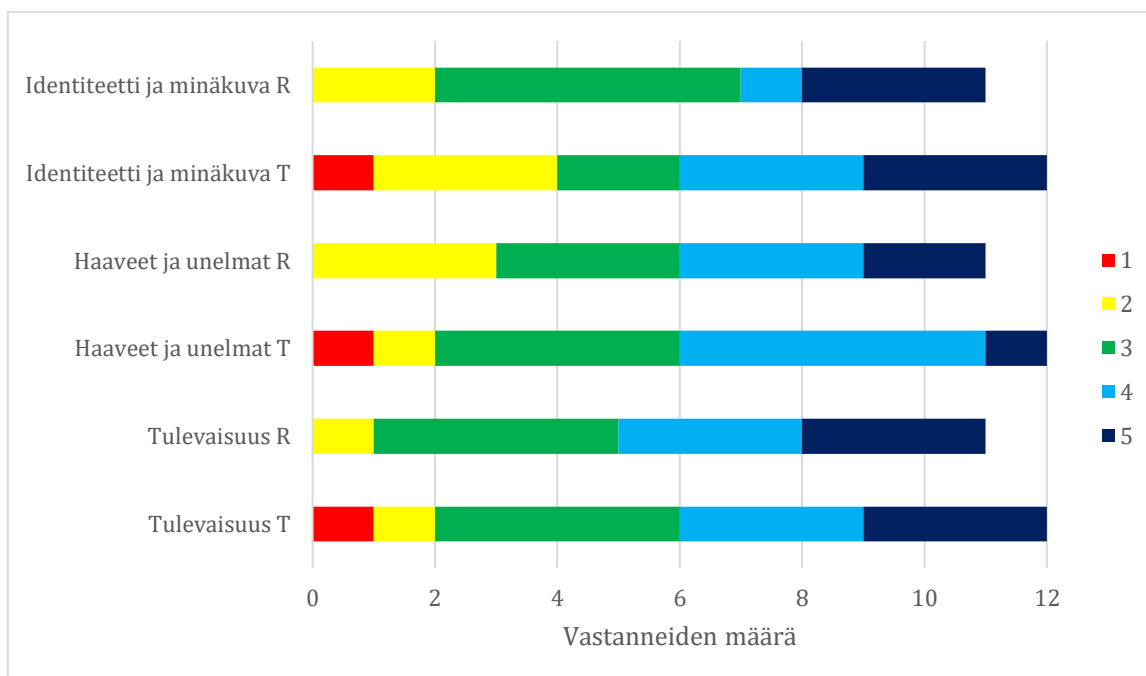
Aihetta joko pidettiin aika tärkeänä tai se ei herättänyt mielipiteitä haastateltavissa. Moni koki olevansa huono harrastamaan tai sitten heillä ei ollut kiinnostusta asiaan. Kuitenkin harrastuksista toivottiin lisää informaatioita.

Vapaaehtoistyö

Vapaaehtoistyön oli niin kyselyissä kuin haastatteluissa vähemmän tärkeämpänä pidetty aisa, kuitenkin niin kyselyssä kuin haastattelussa koettiin asiaa käsiteltävän liian vähän. Vapaaehtoistyöstä toivottiinkin enemmän informaatioita niin tiedotteiden kuin paikan päälle toimintaa esittelevien ihmisten kautta.

Muut toimijat

Muihin toimijoihin tutustumisen tärkeyttä pidettiin niin kyselylomakkeessa kuin haastatteluissa suhteellisen tärkeänä. Kokemus asian riittävästä käsittelystä oli myös niin kyselyissä ja haastatteluissa liian vähäistä tai hyvin riittävää. Asiaa käsitelleet kokivat aiheen käsittelyn antavan ideoita ja inspiraatioita arkeen. Se antoi myös turvallisuuden tunnetta, kun tiedettiin mistä apua tarpeen tullen saa. Yksi haastateltavista nuorista mainitsi nimenomaan lähteneensä yhteen toimintaan mukaan, kun siihen oli päässyt Verstaalla kautta tutustumaan.

Kaava 5 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta, 5= toiminta on minulle tärkeää)

Identiteetti ja minäkuva

Identiteetin ja minäkuvan käsittely jakoi kyselyssä jonkin verran mielipiteitä. Kuitenkin haastatteluissa tuli selkeä tulos. Aihe koettiin tärkeäksi, mutta sitä koettiin käsiteltävän liian vähän. Siinä missä osa haastateltavista koki, että minä kuva ja identiteetti rakentui muun toiminnan ohella, suurin osa haastattelevista jäi kaipaamaan konkreettista käsittelyä.

Haastateltavat, jotka kokivat oman minäkuvan ja identiteetin muuttuneen näkivät negatiivisten ajatusten vähentyneen selvästi. Muutoksen myötä myös käyttäytymisessä ja päätöksen teossa nähtiin muutosta.

Haaveet ja unelmat

Kyselylomakkeen mukaan haaveiden ja unelmien käsittelyä pidetään tärkeänä ja tähän tarpeeseen vastataan suhteellisen hyvin. Haastatteluissa suurin osa oli sitä mieltä, että aiheen käsittely on tärkeää ja asiaa on käsitelty riittävästäsi. Haaveiden ja unelmien käsittelyssä toivottaisiin konkretiaa. Miten haaveet ja unelmat voi saavuttaa.

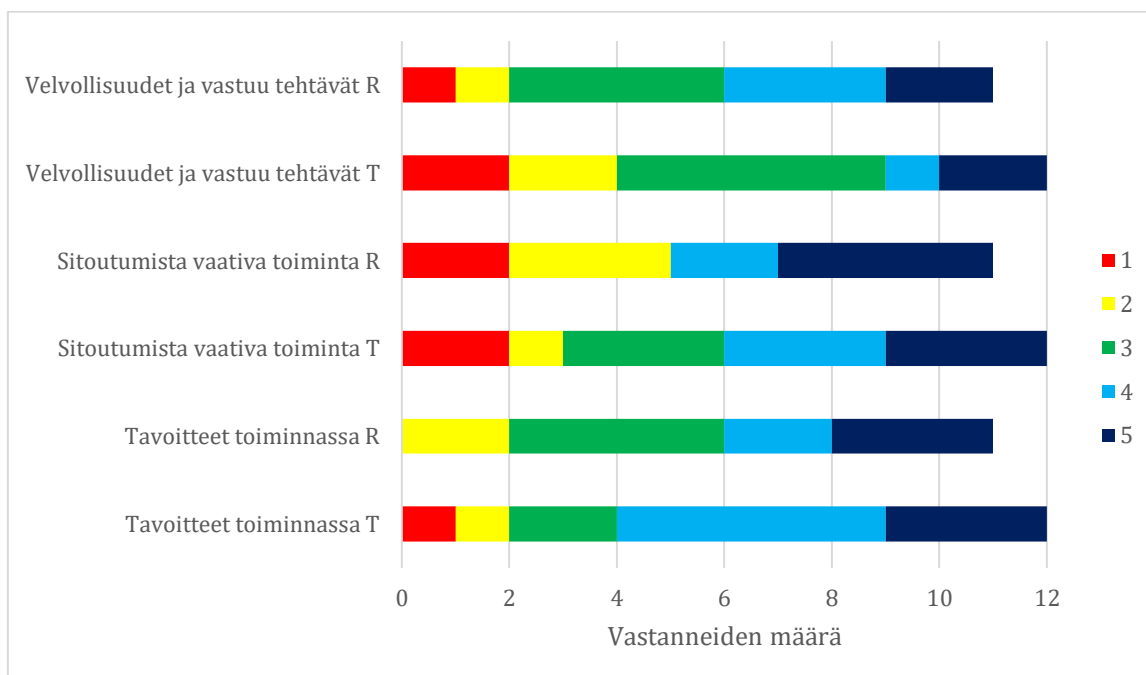
Osa haastattelevista koki aihe alueen haastavaksi ja vielä opettelun alla olevana. Osa nuorista kuitenkin on kokenut tulevaisuuden unelmat ja haaveet muuttuneen positiivisimmiksi ja konkreettisemmiksi.

Tulevaisuus

Tulevaisuus aiheena aiheutti jonkin verran hajontaa kyselyssä, mutta viittasivat kuitenkin enemmän siihen suuntaan, että aihe koetaan tärkeäksi ja että sitä on käsitelty riittävästi.

Haastateltavat kokivat, että tulevaisuutta ja eteenpäin menoa käsitellään tasaisesti Verstaalla, mutta yksilö ohjausta siihen ei ole paljoa saatu. Siinä missä aihetta pidettiin tärkeänä, tuotiin esille myös, että aihetta on välillä aika raskasta käsitellä. Kaikki eivät myöskään pitäneet aihetta juuri tällä hetkellä oleellisena.

Tulevaisuuden käsittely ja pohdinta on auttanut osaa haastateltavia toimimaan myös arjessa, heidän tulevaisuutensa suunnitelmia kohti. Osa haastateltavista toivoisi yksilöohjausta aiheesta, kun taas toiset pienryhmiä aiheesta.

Kaava 6 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta. 5= toiminta on minulle tärkeää)

Velvollisuudet ja vastuu tehtävät

Velvollisuuksien ja vastuutehtävien kohdalla mielipiteet kyselyssä painottuivat neutraaliin kohtaan asteikolla. Tämä näkyi osittain myös haastatteluissa. Otettavia vastuita ja velvollisuuksia oli monen mielestä ihan tarpeeksi. Tehtävien otto jakaantui aika tasan nuorten kanssa, jotka kokivat hyötyvänsä tehtävistä, jotka pitivät sitä yhteisön hyvänä tehtävänä asiana ja jotka totesivat olematta tekemättä niitä.

Vaikka kotitöihin liittyvät tehtävät eivät niinkään houkutelleet nuoria. Osa koki saavansa niistä itsetunnolle vahvistusta ja rohkeutta ottaa vastuuta myös vapaa-ajalla. Myös kotona tehtävien teko helpottui, niillä, jotka kokivat siinä haasteita.

Vastuu tehtäviksi toivottiin niin sosiaalisen median ja tietokoneisiin liittyviä tehtäviä. Yksi nuori nosti myös esille tehtävät missä pääsee harjoittelemaan esillä oloa, puhumista, ohjaamista ja opastamista.

Sitoutumista vaativa toiminta

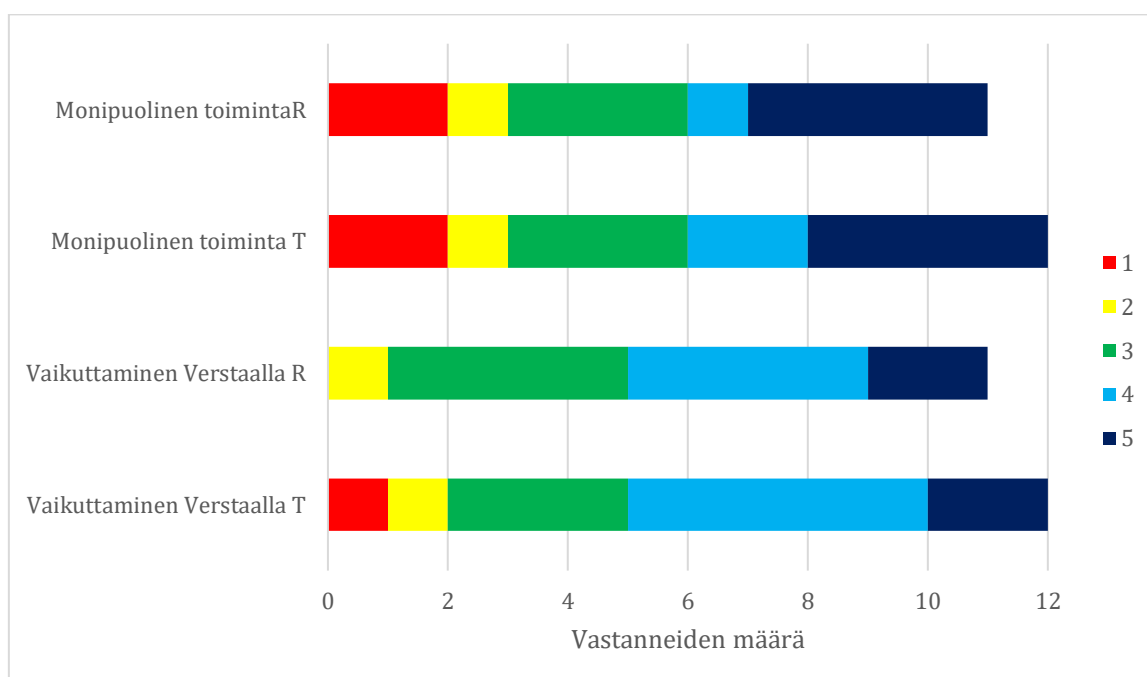
Sitoutumista vaativa toiminta jakoi mielipiteitä niin kyselyssä kuin haastatteluissa. Halukkuus tällaisen toimintaan osallistumisesta vaihteli. Osa koki toiminnan hyvin tärkeäksi ja osa raskaaksi. Vaikka kaikki haastateltavat eivät pitäneet asiaa itselleen juuri nyt oleellisena, moni oli sitä mieltä, että on hyvä, että on mahdollisuus osallistua

sellaiseen toimintaan. Sitoutumista vaativa toiminta oli auttanut osaa haastateltavista sitoutumisen harjoittelussa ja vastuun ottamisessa, mitä he pitivät tärkeänä.

Toiminnan tavoitteellisuus

Kyselyssä ilmenee, että tavoitteellisuus toiminnassa on nuorille tärkeää, mutta sitä ei koeta olevan riittävästi. Haastatteluissa moni nuori toi esille Verstaalla tehdyt yksilöllisten tavoitteiden asettelun ja tilanne katsauksen. Tästä huolimatta nuoret eivät kaikki kokeneet, että tavoitteita käsiteltäisiin tarpeeksi ja kuten aikaisemmissa kohdissa myös tässä tuotiin esille epävarmuus Verstaan jälkeisestä elämästä.

Aihetta pidettiin tärkeänä. Tavoitteet antoivat selkeät suunnat ja auttoi aloittamaan tekemään asioita, mitä muuten ei olisi välttämättä tullut tehtyä. Yksi nuori kertoi tavoitteellisuuden auttaneen häntä pääsemästä pois päihdeongelmista.

Kaava 7 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta. 5= toiminta on minulle tärkeää)

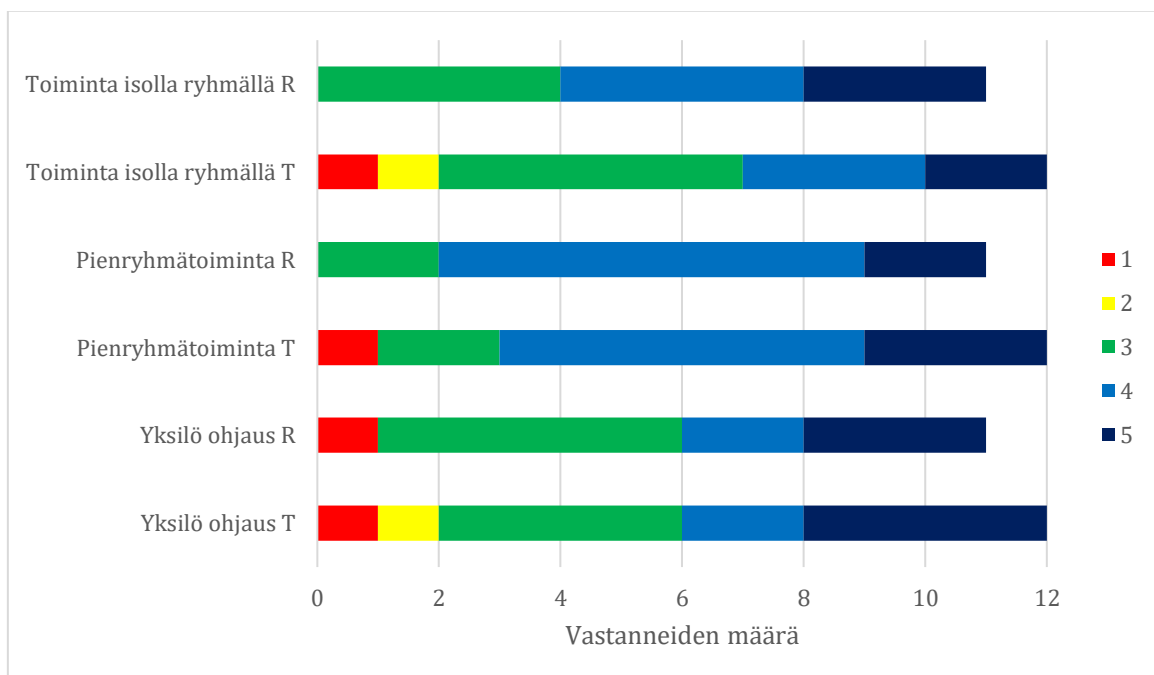
Monipuolinen toiminta

Niin kyselyssä kuin haastatteluissa esille tulee yhteinen näkemys monipuolisen toiminnan tärkeydestä. Tällaisen toiminnan riittävyden kohdalla moni haastateltavista kuitenkin nosti koronan negatiivisen vaikutuksen esille.

Monipuolista toimintaa kuitenkin pidettiin hyvin tärkeänä, sillä se oli antanut monille uusia innostuksen ja inspiraation aiheita ja rohkeutta ja itseluottamusta kokeilla uusia asioita myös kotona.

Vaikuttaminen Verstaalla

Vaikuttamismahdollisuutta Verstaalla pidettiin selvästi hyvin tärkeänä, niin kyselyn kuin haastattelun perusteella. Haastateltavista kaikki kokivat myös voivansa vaikuttaa asioihin, Verstaalla jos he niin halusivat. Tästä aiheesta oli kuitenkin monen vaikea nähdä miten asia voisi vaikuttaa omassa arjessa. Kuitenkin muutama haastateltava kertoi saaneensa itseluottamusta ja kokeneensa itsensä enemmän arvostetummaksi, mikä on sitten taas vaikuttanut arjessa.

Kaava 8 Vastaukset annettu asteikolla 1-5. R lyhenne tarkoittaa toiminnan riittävyttä (1= toimintaa ei ole tarpeeksi 5= toimintaa on riittävästi) ja T tarkoittaa toiminnan tärkeyttä (1= toiminta ei auta. 5= toiminta on minulle tärkeää)

Toiminta pienryhmällä ja isolla ryhmällä

Pienryhmä toimintaa pidettiin selvästi tärkeänä toiminta muotona niin kyselyn kuin haastattelun mukaan. Vaikutti myös siltä, että tällä hetkellä sitä on myös riittävästi. Isolla ryhmällä toimiminen jakoi vähän enemmän mielipiteitä. Sitä oli haastateltavien mielestä joko liikaa tai sopivasti.

Haastateltavat kokivat, että he saivat enemmän irti pienryhmä keskusteluista ja osallistumine keskusteluun oli helpompaa. Isossa ryhmässä koettiin haastavaksi puheenvuoron itsenäinen otto.

Ryhmätoiminnan vaikutuksesta ilmeni eniten oppiminen ihmisten kanssa toimeen tuloissa ja uusien näkökulmien saamisessa. Pienryhmätoiminnassa toivottiin nimen omaa käsiteltävän raskaimpia aiheita, kun taas isoissa ryhmissä kevyempiä

Yksilöohjaus

Yksiöohjausta pidettiin niin haastatteluissa kuin kyselyssä tärkeänä. Yleinen kokemus haastateltavilla oli, että yksilöohjaukseen pääsi tarvittaessa hyvin. Myös kyselyn pohjalta vaikuttaa siltä, että yksilö ohjausta on suhteellisen hyvin.

Haastateltavat kokivat, että yksilöohjaus on hyvä, jos on jotain henkilökohtaisia ongelmia tai tarvitsee apua esimerkiksi kela asioiden kanssa. Yksilöohjausta kaivattiin varsinkin silloin, kun aiheena on Verstaan jälkeinen elämä.

6 ANALYYSILUKU

Tässä luvussa pohdin, miten haastattelu tuloksiin vaikuttaa tämän hetken koronapandemiatilanne. Tuloksia analysoidessa tuli myös hyvin selväksi, että varsinkin, jos mielipide toiminnan riittävydestä viittaasi enemmän nuorten erilaisiin tarpeisiin käsitellä, asiaa tai onko toimintaa tai teemaa käsitelty juuri hänen aikanaan, kuin että se olisi suora merkki toiminnan tai teeman käsittelyn puutteesta. Myös toiminnan tärkeessä näkyi myös nuoren oma tilanne ja valmius osallistua toimintaa tai käsitellä asiaa. Se ettei asia ole juuri nyt tärkeä kertoo tämän hetken tilasta, kuin pysyvistä fak-
tasta.

Jaon tämän luvun viiteen lukuun. Ensin käsittelin tällä hetkellä olevaa koronan aiheuttamaa poikkeustilanteen vaikuttamista ja miten sen pyrin ottamaan sen huomioon analyysissa. Tämän jälkeen jaoin seuraavat kaksi kappaletta sen mukaan oliko tutkimus tulosten mukaan aiheisiin ja toimintoihin joissa, niin merkitys, kuin toiminnan riittävyys kohtaa. ja aiheisiin ja toimintoihin, joissa tämä ne eivät kohtaa. Pyrin tuomaan aiemmin käymääni teoriaani tähän kohtaan analyysia. Tarkoituksena on tuoda ja pohtia toiminnan merkitys ja tavoitetta näiden avulla.

Seuraavat kaksi kappaletta käsittelee nuorten kokemuksia toiminnan vaikuttamisesta heidän elämäänsä Verstaan ulkopuolisessa elämässä ja haastattelussa nousseita toiveita. Viimeinen kappale jää pohtimaan Verstaan nuorten toivomusten kautta, miten toimintaa voisi lähteä parantamaan.

6.1 Korona tilanteen huomioon otto analyysissä

Kuten jo olen aikaisemmin tekstissäni maininnut, korona pandemia on laittanut Verstaan tekemään muutoksia toiminnassaan. Nuorten päivä on tämän myötä Verstaalla lyhentynyt, kun nuoria tulee kahdessa osassa Verstaalle päivän aikaan. Tämän lisäksi osa nuorista suorittaa päivän osittain tai kokonaan etänä. Kun päivät olivat pidempiä nuorilla, oli mahdollisuus osallistua useampaan eri ryhmään päivän aikana ja tällöin mahdollisuus käsitellä asioita useammin tai laajemmin saattoi olla isompi. Keskustelin tuloksista myös Verstaan ohjaajien kanssa ja yksi näkökulma minkä he toivat, oli nuorten toive, että koronan tuomien raskaampina aikoina, olisi toivottavaa, että keskustelut ja aiheet pysyisivät kevyempinä, tuoden hyvää vastapainoa ajan haasteille.

6.2 Tärkeäksi ja riittäväksi koetut aiset

Yllä mainittu korona epidemia tuntui vaikuttavan seuraaviin aihealueisiin; voimavarat, elämäntilanteen käsittely ja monipuolinen toiminta. Näissä aiheissa tuli esiin, että viime aikoina asian käsittelyä tai toimintaa ei ollut tarpeeksi. Tähän on voinut vaikuttaa yksinkertaisesti koronan asettamat rajoitukset, jolloin nuori ei vain ole vähemmän käynyt ajan takia osunut paikalle, kuin asiaa käsiteltiin. Oli myös huomioitava nuorten oma toive korona aikana kevyemmistä aiheista, joihin esimerkiksi riippuen miten asiaa käsitellään elämäntilanteen pohdinta ei välttämättä kuulu. Nämä teemat näkyvät niin toipumisorientaatio mallissa kuin osallisuuden kehittämisessä, joten on todella hyvä merkki, että ne löytyvät niin tärkeistä kuin riittävästi käsiteltyjen kategoriasta. Omien voimavarojen, lähtökohtien tunnistaminen ja monipuolisen toiminnan antamat mahdollisuudet oman itsetuntemuksen, taitojen ja tietojen kehittämiseksi on hyvä alku, kohti toipumista ja osallisuuden tunteen kehittymistä.

Kuten jo Verstaan nuoret kohderyhmänä totesin Verstaan toiminta, on ryhmämuotoista. Tällaisessa toiminnassa ja kuntoutuksen muodossa korostuu juuri sosiaalinen vahvistaminen vertaistuen tärkeys ja osallisuuden lisääminen. Näiden asioiden korostuminen ja onnistunut toteutus näkyi hyvin vastauksissa.

Vuorovaikutuksen käsittely ja harjoittelu, ihmissuhteiden rakentamine, vertaistuki ja Verstaalla vaikuttamien olivat kaikki selvästi tärkeitä asioita nuorille, ja kokemus näiden asioiden riittävästä käsittelystä oli kaiken kaikkiaan positiivinen. Myös erikokoisiin ryhmätoimintoihin ja riittävään yksilöohjaukseen näkyi tässä. Toki tässäkin oli jonkin verran erimielisyyttä, mutta se tuli haastatelluissa ilmi, joko niin että nuorella oli niin sosiaaliset taidot paremmin hallussa ja kokemus joko Verstaan yhteisöön kuulumisesta tai oman sosiaalisen verkoston jo olemassaoloa. Tämä näkyi vastauksissa tärkeyttä vähentävinä. Toisessa ääripäässä oli sitten nuoret, jotka kokivat tarvitsevansa vielä tukea vuorovaikutustaitojen ja ihmissuhteiden kehittämisessä. Tämä taas näkyi riittämättömyyden tunteena kyseisissä toiminnoissa tai aiheissa. Kokemuksiin ryhmäkoista vaikutti paljon, se mitä ryhmässä käsitellään. Kuitenkin niin pienet kuin isot ryhmät koettiin tärkeinä ja riittävinä. Ainut huomautus isoissa ryhmissä, että niitä on jopa joskus liikaa.

Haaveiden, unelmien ja tulevaisuuden käsittely koettiin myös haaveet ja unelmat myös hyvin tärkeänä ja niitä koettiin käsiteltävän riittävästi. Toipumisorientaatioissa korostetaan ohjattavan tukemista, hänen oman elämänsä liittyvissä valinnoissa ja niiden merkityksen tunnistamista. Myös optimismiin pyritään kannustamaan. Haaveiden, unelmien ja tulevaisuuden käsittely auttaa nuoria luomaan positiivisia mielikuvia tulevasta. Tämä tukee ja kannustaa hyvin nuorta tekemään omaan elämään liittyviä valintoja.

6.3 Toiminta ja asioiden käsittely, jossa merkitys ja riittävyys ei kohtaa

Ristiriitaksi tuli Verstaan toiminnallisista asioista. Näitä oli velvollisuudet ja vastuu tehtävät, toiminnan tavoitteellisuus ja sitoutumista vaativa toiminta. Velvollisuudet ja tehtävät Verstaalla oli osittain ristiriidassa siinä, että tehtävät koettiin ei niin mieluisina oli vielä, jolloin niiden merkitys laski. Näitä tehtäviä oli nuorten mielestä ihan riittävästi. Kuitenkin moni nuori, joka osallistu näihin tehtäviin koki ne Verstaan yhteisön kannalta tärkeiksi ja tämän takia välttämättömäksi pahaksi. Vaikka Verstaan yhteisöllisyys tuki tässä toiminnassa toiminnan toteutusta tämä ei valitettavasti koskenut kaikkia nuoria. Tavoitteellista ja sitoutumista vaativia tehtäviä toivottiin lisää. Kuitenkin ristiriitaa synnytti nuorten kokemus siitä, että omat valmiudet ja voimavarat eivät välttämättä tällaiseen toimintaan riitä. Risti riidoista huolimatta nuoria on tärkeä kannustaa tällaisten tehtävien, velvollisuuksien ja tavoitteellisuuden kohtaamiseen.

Tärkeää on toki varmistaa, että se on nuorelle sopivaa, jollin nuorella on mahdollisuus saada onnistumisen kokemuksia, uusia taitoja ja itsevarmuutta.

Työ- ja koulutusmahdollisuuksiin tutustuminen, harrastus ja vapaaehtoistyön mahdollisuudet ja muihin toimijoihin tutustumisessa, kaikissa koettiin, että informaatiota voisi olla enemmän ja aiheita oli hyvä käsitellä. Kuitenkin näiden toimintojen merkityksessä oli isoja eroja. Tärkeyden merkitykseen vaikutti hyvin paljon, se miten nuori koki omien valmiuksien näihin asioihin olevan. Vaikka osa nuorista koki, että asiat eivät tässä kohtaa olleet itselleen ajankohtaisia, niitä olisi hyvä käsitellä tasasin ajan välin.

Näiden aihe alueiden käsittelyn puutteessa, pitää ottaa huomioon korona tilanne. Verstaalla on esimerkiksi ennen koronaa käyty tutustumassa koulujen avoimiin oviin tai nuoria kiinnostaviin työpaikkoihin. Tällainen toiminta ei ole ollut mahdollista koronan aikana. Verstaalla on myös käynyt ihmisiä niin eri toimijoiden osalta kuin harrastuksiin ja vapaaehtoistyöhön liittyen. Lisäksi Verstaas on tehnyt yhteistyötä erilaisen luovien alan ihmisten tai vapaaehtoistyöhön liittyvien järjestäjien kanssa. Tämä kaikki on kuitenkin koronan johdosta jäänyt vähäiseksi. Kuitenkin on tärkeää huomioida tämä puute. Haastatteluissa myös huomasi sen, että kun nuorella ei ollut minäkäänlaista kokemusta esimerkiksi yhteistyöstä eri harrastoimista, vapaaehtoistyön tai eri toimijoiden toiminnasta, nuori ei myöskään laita tällaiselle toiminnalle isoa merkitystä. Niin kuntoutuksen, osallisuuden ja toipumisorientaation kannalta on tärkeää, että nuori löytää mielekästä tekemistä, joka kytkee hänet paremmin osaksi yhteisöä.

Verstaan toimintaa, miettien, kun nuori on siinä vaiheessa, että hän on valmis siirtymään esimerkiksi töihin tai koulun pariin. Tarkoittaa tämä usein nuoren tien päättymistä Verstaalla. On siis ihan ymmärrettävää riippuen, missä vaiheessa nuori omassa elämässä, että Verstaan nuori ei välttämättä priorisoi näitä asioita vaan keskittyminen on jossain muualla. Tästä huolimatta on tärkeä mahdollistaa nuorille erilaisiin vaihtoihin tutustumisen, jotta kiinnostus ja valmius näihin asioihin lähtisi vähitellen kasvamaan.

Viimeisenä aiheena, missä aisan tärkeys ja aiheen käsittely ei kohdannut oli identiteetti. Aihe koettiin hyvin tärkeänä. Siitä kaivattiin enemmän sen käsittelyä varsinkin konkreettisella tasolla. Osa nuorista haastattelussa osasi tunnistaa, että heidän identiteettinsä ja minäkuvansa oli lähtenyt muokkautumaan positiivisempaan suuntaan,

ihan Verstaan toimintaan osallistumalla. Identiteetin ja minäkuvan pohtimista ja käsittelyä jäi kuitenkin kaipaamaan sen verran moni, että sitä olisi hyvä käsitellä ihan konkreettisella tasolla. Identiteetillä ja minäkuvalla on iso vaikutus siihen, miten yksilö näkee itsensä tai kokee olevansa osa yhteisöä ja millaisena hän näkee omat mahdollisuutensa.

6.4 Käytännön esimerkkejä toiminnan vaikutuksesta Verstaan ulkopuolella

Ensimmäiseksi käyn läpi vielä toiminnan vaikutukset, jota nuoret toivat itse haastateuissa esiin ryhmätoiminnan kautta. Ryhmätoimintaan liittyy vahvasti vuorovaikutus, ihmissuhteiden rakentaminen ja vertaistuki. Ryhmätoimintaan kuuluu vahvasti myös osallisuus, joten käyn läpi samalla vastuu tehtävät ja velvollisuudet ja vaikutus mahdollisuudet Verstaalla.

Ryhmätoiminta siihen liittyvät asiat koettiin vaikuttavan nuorten elämään Verstaan ulkopuolella. Näiden asioiden nähtiin vaikuttavan kykyyn tulla paremmin toimeen ihmisten kanssa, uusien näkökulmien saaminen ja empatia taidon kehittymiseen. Taitojen kehittyminen tällä osa-alueella teki arjesta sujuvampaa ja helpompaa tämä näkyi esimerkiksi vuorovaikutustilanteiden helpottumisesta ja siihen liittyvänä jännityksen vähenemisenä ja uskalluksena olla ihmisten lähellä.

Vaikutus nuorten ihmissuhteisiin oli vaihteleva, riippuen siitä minkälainen verkosta hänellä oli ennen Verstaalle tuloa. Kuitenkin moni on saanut ystäviä Verstaalla, joita he näkevät myös Verstaan ulkopuolella. Vertaan tukiverkosta antaa nuorille motivaatiota, tsemppausta, armollisuutta itseään kohtaan ja tarpeen tullen apu ja turvallisuuden tunnetta.

Ryhmätoimintaan liittyvät velvollisuudet, tehtävät ja vaikuttaminen on vaikuttanut nuorten elämään Verstaan ulkopuolella myös positiivisesti. Nuoret saavat niistä itsetunnon vahvistusta, kokemusta omasta merkityksestä ja rohkeutta ottaa vastuuta myös vapaa-ajalla. Nämä asiat helpottivat myös kotona tehtävien tekoa.

Seuraavaksi käyn läpi elämäntilanteen käsittelyä, identiteettiä ja minäkuvaa, haaveita ja unelmia ja tulevaisuuden käsittelyn vaikutuksia nuorten elämässä. Käsittelen nämä yhtenä ryhmänä, koska näiden asioiden näkemykset ovat vaikutuksissa toisiinsa. Oman elämäntilanteen käsittely auttaa nuoria avautumaan helpommin ja helpotti

myös kotona asioiden käsittelyä. Identiteetin ja minäkuvan käsittely auttaa nuoria negatiivisten ajatusten vähentymisenä. Tämä muutoksen myötä myös päätöksen teossa nähtiin muutosta. Haaveiden, unelmien ja tulevaisuuden suunnitelmien käsittely koettiin usein vielä haasta. Kuitenkin muutosta oli lähtenyt, tulevaisuuden unelmat ja haaveet muuttuivat positiivisimmiksi ja konkreettisemmiksi. Tämä taas rohkaisee nuoria toimimaan myös arjessa, heidän tulevaisuutensa suunnitelmia kohti.

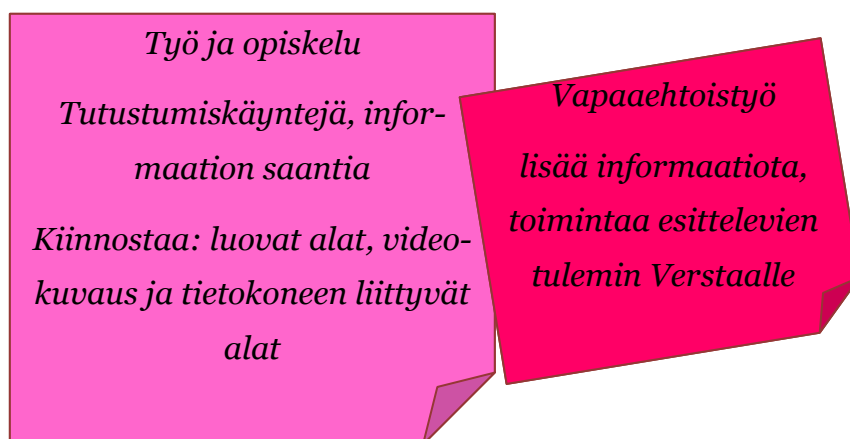
Viimeisenä käyn läpi muihin toimijoihin tutustumisen, monipuolisen toiminnan, tavoitteellisuuden ja arjenhallinnan käsittelyn vaikutuksen nuoren elämässä. Laitoin nämä yhteen, koska jokainen aihe vaatii myös aktiivista tekemistä tai osallistumista, jotka voivat tukevat nuoren taitojen tai kiinnostuksen kohteiden kehittymistä. Arjenhallinnan taitojen kehittyminen tuo nuorille arkeen rytmiä ja kykyä hoitaa omia asioitaan paremmin. Se helpottaa myös arjessa jaksamista ja selviämistä. Muihin toimijoihin tutustuminen ja eri toimintoihin osallistuminen antaa nuorille ideoita ja inspiraatioita arkeen. Tieto eri toimijoista antoi myös turvallisuuden tunnetta, kun tietämys eri palveluista, mistä saa apua tarpeen tullen. Se on myös innostanut nuoren lähtemistä toimintaan mukaan. Uuden kokeilu kasvattaa myös rohkeutta ja itseluottamusta lähteä kokeilemaan uusia asioita Verstaan ulkopuolellakin. Tavoitteellisuus antaa nuorille selkeän suunnan mihin kulkea. Tämä tukee nuoria lähtemään tekemään asioita, mitä muuten ei olisi välttämättä tullut tehtyä.

6.5 Nuorten toiveet Verstaan toiminnasta

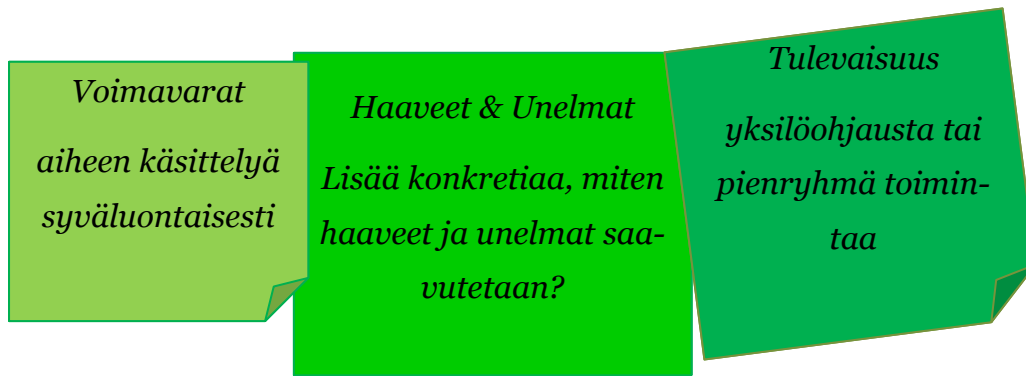

Vaikkakin ryhmätyöskentely ja sosiaalinen vahvistaminen on vahvoilla Verstaalla aina sitä voi myös parantaa. Vertaistuki on hyvin onnistunutta Verstaalla, kuitenkin toive tietyn aihealueen vertaistuki ryhmistä on tuotu esiin. Verstaalla tässä on haasteena

osittain Verstaan nuorien moninaiset taustat ja nuorten eri käyntipäivät. Olisikin hyvä miettiä, miten tällaista toimintaa nuorten elämässä voisi tukea, jos se ei Verstaan sisällä toimi. Verstaalle tulee tasaisesti uutta porukkaa, mikä näkyy toiveessa tukena Verstaan uusiin tutustumiseen. Toki ryhmä toiminnassa tämä pikkuhiljaa edistyy, mutta voisiko sitä aktiivisemmin edistää? Vuorovaikutus taitoja on myös käytännön kautta tärkeä harjoittaa ja tämä näkyikin pyyntönä toiminnallisten menetelmien käytöstä. Osallistavassa työskentelyssä on tärkeä mahdollistaa asioiden ilmaisu ja käsittely erilaisilla menetelmillä.

Työ ja opiskelumahdollisuuksien käsittely oli yksi aihealue, missä nähtiin tarvetta lisätä aiheen käsittelyä. On totta, että koronatilanne on vaikeuttanut esimerkiksi tutustumiskäyntejä tai ihmisten pyyntöä paikan päälle. Pystytettäisiinkö tätä ratkomaan ottamalla etäyhteyden kouluun, työpaikkaan tai kiinnostavaan vapaaehtoistyötä järjestävään toimijaan?

Vaikka asioita, mitä nuoret haluavat käsitellä, miten voisimme varmistaa, että nuoret, jotka aiheita toivovat ja tarvitsevat olisivat paikalla niitä yhdessä pohtimassa?

Pystyisikö tehtävätoiveita yhdistää esimerkiksi uusien ihmisten tutustumiseen? Niin tulevaisuus kuin Verstaan jälkeinen elämä pohdituttaa nuoria. Miten nuoria voisi tukea parhaiten näiden tärkeiden askelten ottamisessa?

7 LOPPUPÄÄTELMÄT

Tässä kappaleessa pohdin opinnäytetyön onnistumista ja merkitystä. Lisäksi nostan vielä esille tutkimuksesta nousseet kehittämistä vaativat aihe alueet. Keskityn näissä kolmeen kehitys kohteeseen, joiden koen olevan hyvin oleellisia ja toiminnan tai ympäristön muutoksista huolimatta läsnä Verstaan arjessa. Pyrin antamaan niihin myös hyviä kehitys ehdotuksia.

7.1 Opinnäytetyön merkitys ja onnistuminen

Minusta opinnäytetyöni oli omaa alaa ajatellen merkityksellinen. Työni keskittyi ohjattavien nuorten lähtökohtiin ja heidän näkemyksiinsä. Pyrin parantamaan toiminnan laatua selvittämällä mikä on nuorten kannalta toimivaa ja mitä pitäisi vielä kehittää, jotta Verstaan toiminta pystyy auttamaan paremmin sen nuoria.

Toiminnan vaikutuksen seuranta on myös ollut jatkuvassa kasvussa ja se näyttää olevan asia mikä on jäädäkseen ja minkä todistamista tullaan vaatimaan eri toimijoilta. On siis hyvä alku Verstaalla, että tätä on lähdetty jo pohtimaan. Näin ajatellen, jos opinnäyte työni onnistuu herättämään ajatuksia toiminnan vaikuttavuuden tutkimisesta ja sen tuomisesta käytäntöihin on opinnäytetyöni hyvin onnistunut. Koen, että olen käsitellyt aisaa Verstaan kannalta sen verran hyvin, että opinnäytetyöni toimii hyvänä perehdytyksenä asiaan Verstaan näkökulmasta ja antaa työkaluja käsitellä asiaa ja viedä sitä taas eteenpäin.

Kävin tilaajan eli Verstaan muutamaan ohjaajan kanssa keskustelu opinnäyte tiimoilta, kun tulokset tutkimuksista tuli esiin. Ohjaajien pohdinnat esimerkiksi koronan tuomasta poikkeustilasta tai kokemus siitä, kuinka eri asioita ja teemoja käydään kyllä läpi, mutta eivätkö nuoret aina huomaa sitä vai onko kyse siitä, että nuori ei ole vain läsnä päivinä, joina satutaan käsittelemään asioita, joita tutkimus tuloksissa toivottiin lisää. Tämä auttoi minua paljon analyysin teossa, sillä vaikka oman harjoittelu kokemuksen kannalta tiesin paljon, miten Verstaas toimii, oli hyvä saada kantaa miten juuri nyt, siellä menee. En kuitenkaan koe, että keskustelut muuttivat näkökantani mitenkään subjektiivisemmaksi vaan nimenomaan auttoi minua käsittelemään saamaani tietoa paremmin.

Koen että opinnäytetyöni on onnistunut. Aloitus lähtökohtana oli lähteä selvittämään Verstaan nuorten näkökulmaa toiminnan merkityksestä heille ja sen vaikutuksesta

heidän elämässään. Tämä tavoite onnistui. Toki tulosten tarkastelussa ja analyysissa tui selvästi esille näiden asioiden muuttuminen niin nuorten kehittyessä, uusien nuorten saapuessa ja ympäristön vaikutuksesta.

Vaikka vastaukset kysymyksiin eivät ole välttämättä kauaa täysin pitäviä, uskon, että itse toiminnan vaikutuksen tutkiminen tältä kannalta on tärkeää ja tutkimus nosti yleisellä tasolla kehitettäviä asioita, joiden en usko muuttuvan niin nopeasti. Oikeastaan tämän hetken poikkeus tilanne korosti kuinka, nopeastikin toiminta joskus, muuttuu. Kuitenkin toiminnan tavoitteet ja päämäärät pysyvät samoina.

7.2 Miten huomioida kehitys kohteet

Jätin analyysi kappaleen viimeisen kappaleen tarkoituksella avonaisen pohtivaksi. Siinä missä, tutkimus tulokset toivat esille asioita, jotka kyllä vaativat huomioimista esimerkiksi aiset joita, ei nuorten mielestä käsitellä tarpeeksi. Tutkimus jätti miettimään myös asioita, jotka ei ole niin kiinni juuri tässä hetkessä vaan vaativat huomiota myös myöhemmin ja tilanteiden muuttuessa. Nämä olivat:

Takaamine, että nuori pääsee käsittelemään hänelle tärkeitä asioita	Erityis tukea nuoren siirtyessä pois Verstaalta	Tavoitteiden tuominen esille enemmän Verstaan arjessa
<ul style="list-style-type: none"> •Tasaisesti täytettävä tai tehtävä selvitys eri teemojen käsittely tarpeesta •Tähän voisi liittää myös toivotun viikonpäivän asian käsittelylle •Tarvetta ns.Verstaan oppimispäiväkirjalle tai jollekin, mistä nuoret voivat oman kiinnostuksen mukaan käydä ryhmissä käytyjä asioita läpi 	<ul style="list-style-type: none"> •Pienryhmätoimintaa? •Yksilöohjausta? •Käytännön toimien rakentaminen nuorille, johon he voisivat tukeauta •Tiedon jakamista, mitä kaikkea tämä käytännössä sisältää 	<ul style="list-style-type: none"> •Verstaan tavoitteiden tuominen visuaalisesti kaikkien nähtäväksi (tätä käsittelevä taide teos tai projekti) •Ryhmätoiminnan tavoitteiden seuraaminen nuorten kanssa tasaisemmin •Toiminnan ääneen perustelua enemmän tai toiminna kriittisemmän tarkastelun tuomistatavoitteiden toteutumisen kautta useammin

Takaaminen, että nuoret pääsevät käsittelemään asioita ja osallistumaan toimintaan, jota he pitävät tärkeänä on hyvin oleellista niin Verstaan toimintamallin, osallisuuden

kuin toiminnan vaikuttavuuden kannalta. Tasainen tarkastus tämän asioin tiimoilla on se sitten keskustelu, joku toiminnallinen menetelmä tai kyselylomake olisi hyvä sisällyttää Verstaan toimintaan tarpeen tasaisesti. Tässä olisi hyvä huomioida, myös minä päivinä tiettyä toimintaa tai asiankäsittelyä toivova nuori käy Verstaalla, jos tämä auttaisi siinä, että nuorelta ei jäisi keskustelu tai toiminta sivusta.

On hyvin haastavaa saada kaikki jostakin aiheesta kiinnostuneet nuoret osallistumaan samaan aikaan toimintaan ja keskusteluun. Olisikin hyvä käydä keskustelua nuorten kanssa, että pitäisikö tällaisista toiminnoista alkaa tehdä jotain Verstaan näköistä tuotosta. Tämä toki vaatisi sen, että nuoret olisivat halukkaita sen ylläpidossa ja että sitä oikeastikin käytettäisiin.

Tulevaisuus varsinkin Verstaan jälkeinen tulevaisuus askarrutti monia nuoria. Verstaalla tulee toivon mukaan olemaan aina nuoria, jotka ovat siirtymässä Verstaalta pois kehityssuuntaisesti. Syrjäytymisen kriteereistä on, että nuori tulisi osalliseksi yhteiskuntaan esimerkiksi palaamalla töihin tai opiskelujen pariin. Tämä on hyvin iso ja tärkeä harppaus, joten sen tukeminen on hyvin tärkeää.

Verstaan nuoret esittivät tähän enemmän kysymyksiä, kuin ratkaisuja. Tämä sai minut pohtimaan, onko heillä tarpeeksi tiedollista osaamista tämän siirtymävaiheen toteuttamiseen ja auttaisiko tässä asiassa samassa tilassa olevien nuorten ryhmä toiminta tai yksilöohjaus Verstaan ohjaajan kanssa.

Tavoitteet koettiin tärkeinä, mutta harva nuori osasi niistä sanoa sen enempää. Yksilöllisten tavoitteiden asettaminen on Verstaalla olemassa ja sen nuoret tiedostavat, kuitenkin ryhmätoimintaan liittyvät tavoitteet jäivät vähän epäselviksi. Koska Verstaalle tulee nuoria taseen tahtiin ei ole olemassa oikeastaan oikeata aikaa missä, milloin näistä asioista olisi hyvä informoida. Siksi ryhmässä asetettuja tavoitteita olisi tärkeää kerrata tasasin aikavälin. Tämä mahdollistaa uusien ihmisten niihin tutustumisen ja taas ryhmään aikaisemmin osallistujien niiden edistymisen seurannan. Nämä tavoitteet voisi olla myös esillä, aina kun ryhmä tapaa, jotta ne on tarpeen tullessa nähtävissä. Verstaan toimintamallista tulleita tavoitteitakin voi olla verstaalla esillä, jotta ne tulisivat myös nuorille tutummaksi.

Osana osallistavaa ryhmätoimintaa on toiminnan perustelu ja sen kriittinen seuranta. Onko tavoitteet toteutuneet? Tätä voisi ihan sanallisesti harjoittaa, kun toimintaa aloitetaan tai käydessä toiminnan, päivän tai viikon purussa. Tämä toki edellyttää, että

toiminnan tavoitteet olisivat jotenkin tuttuja myös nuorille. Näiden asioiden sanoittaminen voisi kuitenkin auttaa myös nuoria näkemään toiminnasta ehkä jopa vahingossa käsiteltyjä tärkeitä asioita.

7.3 Lopuksi

Toiminnan vaikuttavuuden seurannassa kannattaa olla hereillä, sillä muutokset yhteiskunnassa, voivat tuoda nopeitakin uusia tarpeita, mitä omassa toiminnassa pitää ottaa huomioon, samalla kun pitää yllä toiminnan vahvuuksia ja hyvin toimivia asioita. On tärkeää myös ymmärtää minkälaiset tekijät ovat vaikuttamassa tekemiseen, mihin itse pystyy vaikuttamaan, onko jokin ohimenevää vai vaatikko joku tilanne reagointi heti. Jotta vaikuttavuuden arviointi toimii onnistuneesti, vaatii se siis ymmärrystä kohderyhmästä, toimintaympäristöstä, mutta myös ymmärrystä muuttuvien tilanteiden vaikutuksesta toimintaan ja sen vaikuttavuuteen. Tärkeää on myös muistaa kuunnella ihmisiä, joilta haluat kerätä tätä tietoa, jotta tietoa on mahdollista saada, on kohtaamisen olla aitoa ja toiminnan parantamisesta oikeasti välittävää.

LÄHTEET

Australian government department of health 2020 - Principles of recovery oriented mental health practice Viitattu 20.11.2020

<https://www1.health.gov.au/internet/publications/publishing.nsf/Content/mental-pubs-i-nongov-toc~mental-pubs-i-nongov-pri>

Heikkilä Juha & Pelto-Huikko Antti 2018 Opas vaikuttavuuden arviointiin liikunta- ja urheiluyhteisössä sekä muissa järjestöissä Viitattu 28.07.2021

<https://www.heikkalaconsulting.fi/uploads/1/0/7/4/107444887/vaikuttavuusopas.pdf>

Hirsijärvi Sirkka, Remes Pirkko & Sajavaara Paula. 2005. Tutki ja kirjoita. 11.p. Helsinki: Tammi.

Hyvän mitta hanke 2019 Vaikuttavuuden jäljillä Opas yhteiskunnallisen vaikuttavuuden kehittämiseen Viitattu 30.07.2021

<https://www.hyvanmitta.fi/wp-content/uploads/2019/12/Hyva%CC%88n-Mitta-Ty%C3%B6kirja-final.pdf>

Hyytinen Johanna 2019 ”Täällä kaikki on sillain hyvin ja tänne on helppoa ja turvallista mennä sekaan” Asiakkaiden kokemuksia toipumisorientaation toteutumisesta Verstaalla. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala Toimintaterapeutti. Viitattu 15.11.2020

https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/227302/Theseus_Hyytinen_Johanna.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Kansan Sivistystyön Liitto 2005 Osallistavat menetelmät. Tuki- ja virikeaineisto Viitattu 30.07.2021

<https://www.jelli.fi/assets/files/sites/6/2017/07/osallistavatmenetelmat.pdf>

Klinik.fi 2021 Korona Virus (Covid 19) viitattu 25.07.2021

<https://klinik.fi/terveysinfo/koronavirus>

Koukkari, Marja 2010 Tavoitteena kuntoutuminen – Kuntoutujen käsityksiä kokonaisvaltaisesta kuntoutuksesta ja kuntoutumisesta, Juvenes Print, Tampere.

KvantiMotv 2010 Aineistotyypit Viitattu 15.07.2021

<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/tutkimus/aineistotyypit.html>

LivingSkills 2020 Uusi työvälinen työntekijöiden orientaatio. Viitattu 14.11.2020

<https://www.livingskills.fi/uusi-livingskills-tyovaline-tyontekijan-orientaatio/>

Nivala, Elina & Ryyänen, Sanna 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja, vuosikirja 2013, vol. 14. viitattu 30.7.2021

file:///C:/Users/Omistaja/Downloads/Kohti_sosiaalipedagogista_osallisuuden_i.pdf

Nordling, E. 2017. Recovery – toipumisorientaatio. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. Diaraja. Viitattu 20.11.2020. <http://slideplayer.fi/slide/12054848/>

Rahikka-Räsänen, Niina & Ryyänen, Sanna 2014. Osallistuminen ja osallisuus lähidemokratiassa. Suomen Setlementtiliitto ry:n Uusi paikallisuus -hankeen kehitysprojekti osallistumisen ja osallisuuden mahdollisuuksien lisäämiseksi lähidemokratiassa. 5/2014. viitattu 28.7.2021

<https://docplayer.fi/332968-Osallistuminen-ja-osallisuus-lahidemokratiassa.html>

Sopimusvuori 2020 Viitattu 1.11.2020

<https://www.sopimusvuori.fi/verstas/toimintamuodot/>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020 Kuntouttava työtoiminta. Viitattu 15.11.2020

<https://stm.fi/kuntouttava-tyotoiminta>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020 Sosiaalinen kuntoutus Viitattu 15.11.2020

<https://stm.fi/sosiaalinen-kuntoutus>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020 Syrjäytymisen ja köyhyyden ehkäisy. Viitattu 19.11.2020

<https://stm.fi/syrjaytymisen-ja-koyhyiden-ehkaisy>

SurveyMonkey Lue, milloin ja kuinka Likert-asteikkoa kannattaa käyttää kyselytutkimuksen kysymyksissä Viitattu 14.07.2021

<https://fi.surveymonkey.com/mp/likert-scale/>

THL 2020 Ryhmätoiminta ja toiminnalliset menetelmät. Viitattu 20.11.2020

<https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/palvelun-sisallot/ryhmatoiminta-ja-toiminnalliset-menetelm>

